

Watervogeltellingen **in het** Benedenrivierengebied **in** 2015/16

Roy Slaterus &
Theo Boudewijn

Sovon-rapport 2017/16

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Watervogeltellingen in het Benedenrivierengebied in 2015/16

Roy Slaterus & Theo Boudewijn

Dit rapport is samengesteld in opdracht van
Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Colofon

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2016

Dit rapport is samengesteld in opdracht van Rijkswaterstaat

Wijze van citeren: Slaterus R. & Boudewijn T.J. 2017. Watervogeltellingen in het Benedenrivierengebied in 2015/16. RWS-Centrale Informatievoorziening BM 16.16. Sovon-rapport 2017/16. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Bureau Waardenburg-rapport 17-015. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Illustratie omslag: Roy Slaterus

Opmaak: John van Betteray

ISSN-nummer: 2212 5027

Sovon Vogelonderzoek Nederland
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
e-mail: info@sovon.nl
website: www.sovon.nl

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon en/of opdrachtgever.

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1. Achtergrond	3
1.2. Dankwoord	3
2. Methode	5
2.1. Onderzoeksgebied	5
2.2. Telmethode	5
2.3. Organisatie, tellers en materiaal	5
2.4. Dataverwerking	7
3. Omstandigheden	9
3.1. Weersomstandigheden	9
3.2. Volledigheid	13
4. Resultaten	15
4.1. Algemeen	15
4.2. Totalen per gebied	18
4.3. Verspreiding van karakteristieke vogelsoorten	36
Literatuur	49
Bijlagen	50
Bijlage 1. Lijst van telgebieden (gebiedscode en -naam)	50
Bijlage 2. Lijst van vastgestelde vogelsoorten	52

1. Inleiding

1.1. Achtergrond

Dankzij het waterrijke karakter, de gematigde winters en een strategische ligging aan de Oost-Atlantische trekroute is Nederland van bijzonder internationaal belang voor overwinterende en doortrekkende watervogels. De grote verantwoordelijkheid die dit met zich meebrengt, is vastgelegd in verschillende internationale verdragen ter bescherming van trekvogels en hun leefgebieden. Voorbeelden zijn de EU-Vogelrichtlijn, de Ramsar-Convention en de *African Eurasian Waterbird Agreement* (AEWA).

Ook bij vogeltellers is de rijkdom aan overwinterde en doortrekkende watervogels al lang bekend. Ons land kent dan ook een rijke geschiedenis aan watervogeltellingen, die al verscheidene decennia terugvoert. Sinds 1992 worden deze tellingen door Sovon gecoördineerd en vanaf het begin van deze eeuw zijn de verschillende disciplines daarbinnen (tellingen van Zoete en Zoute Rijkswateren, ganzen- en zwanentelling, midwintertelling) samengevoegd tot het Meetnet Watervogels met een geïntegreerde coördinatie.

De tellingen van het Meetnet Watervogels spelen een belangrijke rol bij de implementatie en uitvoering van de hierboven genoemde verdragen, in het bijzonder de 'staat van instandhouding' ten behoeve van de Europese Vogelrichtlijn. Daarnaast zijn ze een belangrijke vinger aan de pols om de kwaliteit van de Nederlandse wateren (zoet en zout) en uitvoering van de Ecologische Hoofdstructuur (tegenwoordig: Natuurnetwerk Nederland) te monitoren. De tellingen worden ook gebruikt voor internationale analyses, zoals bij actuele thema's als klimaatverandering, waarbij verschuivingen van verspreidingsgebieden van vogelsoorten aan de orde kunnen zijn.

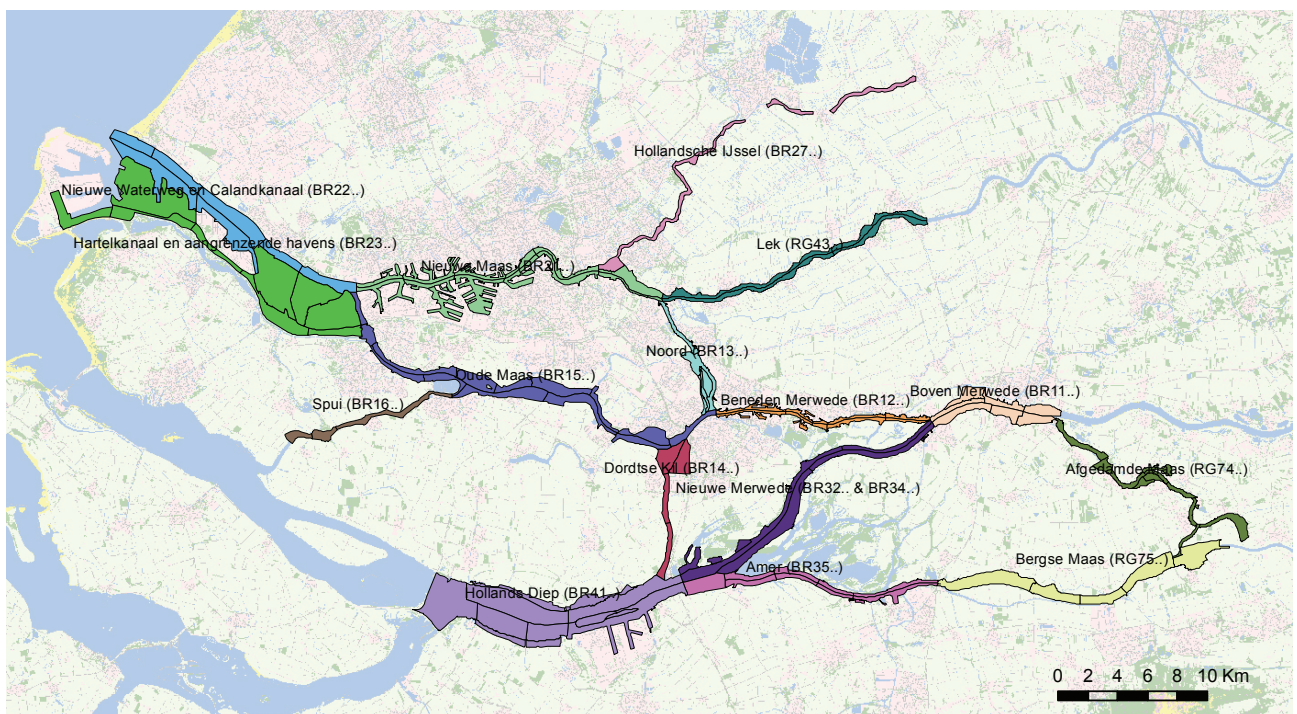
Het Meetnet Watervogels is onderdeel van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM). Dit is een samenwerkingsverband tussen Rijkswaterstaat (RWS), Ministerie van Economische Zaken (EZ), Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en Sovon. Het veldwerk wordt grotendeels uitgevoerd door vrijwilligers en medewerkers van provincies, instituten en terreinbeherende organisaties. Het meetnet kent meerdere doelstellingen, waaronder:

- **Vogelrichtlijn:** vaststellen van landelijke trends in aantallen van doortrekkende en overwinterende vogelsoorten waarvoor in Nederland één of meer Natura 2000-gebieden zijn aangewezen (zowel foerageer- als slaappleatsfunctie).
- **Natura 2000:** vaststellen van (a) trends in aantallen van soorten per Natura 2000-gebied dat voor deze soorten is aangewezen, (b) populatiegrootte van soorten in ieder Natura 2000-gebied dat voor deze soorten is aangewezen, en (c) trends in aantallen van soorten in de gezamenlijke Natura 2000-gebieden (inclusief gebieden die niet voor de betreffende soort zijn aangewezen).

In telseizoen 2015/16 zijn – voor het tweede jaar op rij – in opdracht van Rijkswaterstaat maandelijks tellingen uitgevoerd door medewerkers van Sovon en Bureau Waardenburg in het Benedenrivierengebied. Dit rapport beoogt een algemeen overzicht te geven van de gevolgde methode, de omstandigheden en de resultaten. Voor een bespreking van de resultaten uit seizoen 2014/15 wordt verwezen naar Slaterus & Boudewijn (2016).

1.2. Dankwoord

Aan de totstandkoming van dit rapport werkten verscheidene mensen mee. Allereerst waren bij de organisatie en planning vanuit Rijkswaterstaat Mervyn Roos, Joop Tempelaars, Charleshan Denninger en Rob van der Voort nauw betrokken. Zonder de bemanning en de schepen van Rijkswaterstaat waren deze watervogeltellingen onuitvoerbaar geweest; de schippers Geert van Dijk, Ferdinand Dijkstra, Joop Tempelaars, Hans de Voogd van der Straaten, Leendert de Bruijn, Sjaak Stooter, Tinny de Wit verleenden hun medewerking. Waterschap Hollandse Delta wordt bedankt voor het verlenen van toestemming voor het per auto berijden van enkele fietspaden. De tellingen werden verricht door Peter de Boer, Vincent de Boer, Symen Deuzeman, Roy Slaterus, Dirk van Straalen, Rob Strucker en Rogier Verbeek. Dave van der Spoel leverde aanvullende gegevens voor de Sophiapolder in de Noord. Menno Hornman, Erik van Winden (kaartmateriaal) en John van Betteray (opmaak) droegen namens Sovon verder bij aan dit rapport. Allen worden hartelijk bedankt.

Figuur 1. Ligging van de in 2015/16 op watervogels getelde riviertakken.

2. Methode

2.1. Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied beslaat een groot deel van het rivierengebied in de wijde omgeving van Rotterdam en Dordrecht. Zo zijn daar de druk bevaren waterwegen dwars door de havens en industrie van de Europoort tot in het Rotterdamse stadshart, maar ook het Hollandsch Diep en de rivieren rond de Biesbosch, waar natuur een veel prominentere plek inneemt. Een onderzoeksgebied met vele gezichten dus.

Figuur 1. toont de ligging van de getelde riviertakken. De meeste daarvan zijn maandelijks geteld van september tot april. Enkele trajecten zijn vaker geteld (zie tabellen 1 en 2). Alleen de Hollandsche IJssel bij Gouda en de Afgedamde Maas bij Andel zijn slechts eenmaal bezocht, tijdens de Midwintertelling in januari.

2.2. Telmethode

De door Sovon georganiseerde watervogelmonitoring volgt een vaste systematiek met een jaarlijks vergelijkbare telinspanning (Koffijberg *et al.* 2000, van Roomen *et al.* 2002, Soldaat *et al.* 2004). Het Meetnet Watervogels steunt op twee belangrijke onderdelen:

- Maandelijks tellingen in monitoringgebieden gedurende het winterhalfjaar. Dit betreft veelal grotere, (inter)nationaal belangrijke wateren, waaronder alle Rijkswateren en Natura 2000-gebieden. Hier worden alle watervogelsoorten geteld. Voorts worden ganzen en zwanen geteld in (inter)nationaal belangrijke foerageergebieden ('ganzengebieden'), veelal in agrarisch gebied. Het overgrote deel van deze gebieden wordt maandelijks van september tot en met april geteld; Waddenzee, Zoete Rijkswateren en Zoute Delta, zelfs jaarrond vanwege hun grote belang. De resultaten van de maandelijks tellingen vormen de basis voor het bepalen van trends, zowel landelijk als per Natura 2000-gebied.
- Midwintertelling halverwege januari. Tijdens deze telling worden vele (overige) gebieden onderzocht als aanvulling op de monitoringgebieden, evenals concentratiegebieden van zee-eenden in Waddenzee en Noordzee. De telling, in het kader van de *International Waterbird Census* van Wetlands International, geeft inzicht in de landelijke verspreiding en populatiegrootte van overwinterende watervogels en levert een belangrijke bijdrage aan het periodiek bepalen van inter-

nationale populatiegroottes en 1%-normen (wpe.wetlands.org).

Het veldwerk in het Benedenrivierengebied vond plaats volgens dezelfde gestandaardiseerde methode, zoals ontwikkeld voor het Meetnet Watervogels dat sinds 1992/93 in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring door Sovon i.s.m. het Centraal Bureau voor de Statistiek wordt uitgevoerd en die tevens aansluit bij de watervogeltellingen die al eerder in deze gebieden plaatsvonden. Er wordt gewerkt met vaste telgebieden – met zo goed mogelijk in het veld herkenbare begrenzingen – die overdag of (in getijdengebieden) rond het tijdstip van hoogwater worden bezocht en gebiedsdekkend (integraal) worden geteld op alle aan water gebonden vogelsoorten op een van tevoren vastgestelde datum (in het weekeinde in het midden van de maand). De teldatum in getijdengebieden kan hiervan afwijken bij een gunstiger tijdstip van hoog water. Ook de boottellingen in het Benedenrivierengebied wijken in de praktijk door met name logistieke omstandigheden iets af van de voorkeursdatum (een telweekend).

De volgende vogelsoorten en soortgroepen worden altijd geteld, inclusief exoten: duikers, futen, aalscholvers, reigers, ooievaars, ibissen, Lepelaar, flamingo's, zwanen, ganzen, eenden, kraanvogels, rallen, steltlopers, meeuwen en sterns. Daarnaast worden bepaalde (min of meer) aan water of wetlands gebonden overige soorten consequent meegeteld. Het gaat om 14 soorten waaronder verschillende roofvogels (Zeearend, Bruine en Blauwe Kiekendief, Ruigpootbuiszand, Visarend, Smelleken en Slechtvalk), Velduil, IJsvogel en enkele zangvogels (Strandleeuwerik, Grote Gele Kwikstaart, Frater, IJsgors en Sneeuwgorst).

Verdere details en achtergronden over de telmethode zijn na te lezen in de door Sovon uitgebrachte telhandleiding (Hornman *et al.* 2012, te downloaden via <https://www.sovon.nl/nl/watervogels>). Jaarlijks wordt een rapportage opgesteld over de resultaten van het landelijke meetnet, waarin onder meer de aantalsontwikkelingen en verspreiding van de onderzochte vogelsoorten worden geschetst (zie bijvoorbeeld Hornman *et al.* 2015, eveneens te downloaden via bovengenoemde link).

2.3. Organisatie, tellers en materiaal

Voor een goede vergelijkbaarheid van de gegevens is zoveel mogelijk aangesloten bij de in het verleden

gehanteerde gebiedsindeling. In het grootste deel van het jaar worden voor het tellen van het gebied zes teldagen benut. Hierbij is de volgende indeling gehanteerd:

- 1) Nieuwe Waterweg, Calandkanaal en Hartelkanaal (per auto);
- 2) Noord, Nieuwe Maas en Lek (per boot);
- 3) Beneden Merwede, Boven Merwede, Nieuwe Merwede en Dordtse Kil (per boot);
- 4) Amer en Bergsche Maas (per boot);
- 5) Hollandsch Diep (per boot);
- 6) Oude Maas en Spui (per boot).

Hieronder wordt in meer detail ingegaan op de aanpak per teldag. Het vertrekpunt voor de boottellingen was in de meeste gevallen Dordrecht.

Nieuwe Waterweg, Calandkanaal en Hartelkanaal

Dit gebied wordt per auto geteld. Hiervoor worden ook enkele fietspaden met de auto bereden; de betreffende vogeltellers beschikken over een ontheffing van Waterschap Hollandse Delta voor het berijden van fietspad Boulevard te Rozenburg en fietspad Brielse Maasdijk te Spijkenisse, Geervliet, Heenvliet en Zwartewaal, die overgaat in fietspad Visserijweg te Brielle. Voor de telling van het Hartelkanaal en het Calandkanaal worden de wegen ten zuiden van de kanalen benut, waarbij regelmatig de dijk wordt beklommen om de vogels te tellen. Een belangrijke locatie is Dintelhaven, waar met toestemming van de grondeigenaar vanaf een bedrijfsterrein wordt geteld.

Noord, Nieuwe Maas en Lek

De telling wordt in de volgende volgorde verricht: westoever Noord, zuidoever Nieuwe Maas, noordoever Nieuwe Maas, zuidoever Lek, noordoever Lek en oostoever Noord. De verschillende havens worden

voor een klein stuk ingevaren. Bij deze vaarroute is er weinig hinder van tegenlicht.

Beneden Merwede, Boven Merwede, Nieuwe Merwede en Dordtse Kil

De vaarroute loopt via de Beneden Merwede naar de Boven Merwede. Van de Beneden Merwede worden beide oevers gelijktijdig geteld, maar bij de Boven Merwede wordt op de heenweg de zuidoever geteld en op de terugweg de noordoever. De Nieuwe Merwede wordt gedeeltelijk zigzaggend geteld. In de zuidelijke helft wordt (afhankelijk van het schip) aan de noordkant gevaren; wegens gevaar op vastlopen in ondieptes kan hier niet zigzaggend geteld worden, maar wordt er wel langzamer gevaren en regelmatig stilgelegd om een goede dekking van de te tellen vogels te krijgen. Het Lepelaarsgat wordt ingevaren om een goed overzicht van de hier aanwezige vogels te krijgen, terwijl ook insteken worden gemaakt in het Zuid-Maartensgat. Ten slotte wordt het Bergsche Veld geteld, waar duwbakken liggen.

Amer en Bergsche Maas

Deze riviertakken worden op één dag geteld. Beide oevers worden apart geteld. Vooral langs de Bergsche Maas liggen brede uiterwaarden waar dikwijls grote aantallen vogels verblijven.

Hollandsch Diep

De noordoever van dit gebied kan vanwege de ondiepten en kribben niet goed benaderd worden, zodat hier van enige afstand geteld moet worden. Vervolgens wordt de zuidoever geteld. Belangrijke watervogelconcentratiegebieden zijn de Sassenplaat en het baggerspeciedepot. De Sassenplaat kan met de boot benaderd worden en de vogels in de aanwezige telgebieden kunnen dan goed geteld worden. Voor de telling van het speciedepot kan gebruik gemaakt worden van een ter plaatse aanwezige auto.

Tabel 1. Verdeling van de telgebieden over de tellers in 2015; DvS=Dirk van Straalen, PdB=Peter de Boer, RS=Rob Strucker, RV=Rogier Verbeek en SD=Symen Deuzeman.

	juli	aug	sep	okt	nov	dec
Oude Maas, Spui			do 17 RS	do 15 RS	di 10 RS	di 8 RS
Bov. & Bened. Merwede			wo 16 DvS	do 8 DvSwo 11 RV	wo 9 RV	
Nieuwe Merwede	ma 13 RV	di 11 VdB	wo 16 DvS	do 8 DvS	wo 11 RV	wo 9 RV
Dordtse Kil			wo 16 DvS	do 8 DvS	wo 11 RV	wo 9 RV
Bergsche Maas			do 24 DvS	di 13 PdB	do 12 PdB	di 15 VdB
Amer	ma 13 RV	di 11 VdB	do 24 DvS	di 13 PdB	do 12 PdB	di 15 VdB
Noord, Lek, Nieuwe Maas			di 15 PdB	wo 14 VdB	ma 16 VdB	ma 14 SD
Nieuwe Waterw., Caland- & Hartelkanaal	do 16 PdB	do 13 VdB	vr 11 VdB	wo 14 PdB	ma 16 SD	do 10 VdB
Hollandsch Diep	wo 15 DvS	wo 12 DvS	do 24 DvS	ma 19 DvS	di 24 DvS	wo 16 DvS

Tabel 2. Verdeling van de telgebieden over de tellers in 2016; DvS=Dirk van Straalen, PdB=Peter de Boer, RS=Rob Strucker, RSl=Roy Slaterus, RV=Rogier Verbeek en SD=Symen Deuzeman.

	jan	feb	mrt	apr	mei	juni
Oude Maas, Spui	di 12 RS	ma 8 RS	ma 7 RS	di 12 RS		
Bov. & Bened. Merwede	wo 13 RV	wo 10 RV	di 8 DvS	wo 13 RV		
Nieuwe Merwede	wo 13 RV	wo 10 RV	di 8 DvS	wo 13 RV	wo 11 SD	ma 13 RSl
Dordtse Kil	wo 13 RV	wo 10 RV	di 8 DvS	wo 13 RV		
Bergsche Maas	do 14 VdB	di 9 PdB	wo 9 SD	do 14 PdB		
Amer	do 14 VdB	di 9 PdB	wo 9 SD	do 14 PdB	wo 11 SD	ma 13 RSl
Noord, Lek, Nieuwe Maas	ma 18 SD	do 11 RSl	do 10 PdB	ma 18 SD		
Afgedamde Maas	di 19 RSl					
Nieuwe Waterw., Caland- & Hartelkanaal	wo 20 PdB	ma 15 SD	ma 14 VdB	di 19 VdB		
Hollandsch Diep	do 21 DvS	wo 17 DvS	wo 16 DvS	wo 20 DvS	do 12 DvS	do 16 DvS

Oude Maas en Spui

Eerst wordt het noordelijke deel van de Oude Maas geteld, vervolgens wordt begonnen met de zuidoever aan de westkant. Na het tellen van het Spui wordt de zuidoever afgemaakt. Aansluitend wordt de noordoever geteld.

Tellers

De meeste tellingen zijn uitgevoerd door een vaste ploeg van ervaren vogeltellers in dienst van Sovon, Bureau Waardenburg of DPM. Het betreft Peter de Boer (Sovon), Vincent de Boer (Sovon), Symen Deuzeman (Sovon), Roy Slaterus (Sovon), Dirk van Straalen (Bureau Waardenburg), Rob Strucker (DPM) en Rogier Verbeek (Bureau Waardenburg). Slechts een enkele keer werden andere ervaren tellers ingeschakeld. In tabellen 1 en 2 wordt de verdeling van de telgebieden per teller weergegeven.

Schepen

De meeste tellingen zijn uitgevoerd vanaf het water vanaf schepen van Rijkswaterstaat. Hiervoor werden de Pegasus, Schulpegat, Nes en RWS857 ingezet. In veel gevallen betekende dit dat de vogeltellers comfortabel (overdekt bij regen) konden waarnemen en noteren, vanaf een relatief laag standpunt. De telgebieden konden goed worden doorkruist op een voor het waarnemen gunstig tempo. Door de forse afstanden die soms moesten worden afgelegd, namen de tellingen doorgaans een aanzienlijk deel van de dag in beslag. Midden in de winter werd soms de vol-

ledige tijd aan daglicht gebruikt. De tellingen langs de Nieuwe Waterweg, Callandkanaal, Hartelkanaal en aangrenzende havens, evenals die langs de Hollandsche IJssel werden per auto verricht. Hetzelfde geldt voor de tellingen van het speciedepot en delen van de zuidoever van het Hollandsch Diep.

2.4. Dataverwerking

De tellers voerden hun resultaten zelf in via de website van Sovon. Er wordt daarbij gebruik gemaakt van de invoermodule van het Meetnet Watervogels (zie voor de handleiding <https://www.sovon.nl/nl/watervogels>), conform overige watervogeltellingen elders in het land. Controle op fouten en onwaarschijnlijke waarnemingen vindt direct tijdens de invoer plaats. Deze vindt plaats doordat afwijkingen ten opzichte van eerdere jaren per vogelsoort direct bij invoer door het systeem automatisch gemeld worden. Hiermee worden typefouten merendeels voorkomen en wordt de invoerder (altijd dezelfde medewerker die het veldwerk heeft uitgevoerd) getendeerd op afwijkende aantallen en ontbrekende of nieuw verschenen soorten. Indien de invoer correct is, bevestigt de invoerder dit alvorens de gegevens worden opgeslagen. Naderhand volgt nog een controle op eventuele dubbeltellingen door de coördinatoren. Bij twijfel wordt navraag bij de waarnemer gedaan.

3. Omstandigheden

3.1. Weersomstandigheden

Het weer speelt op verschillende manieren een rol bij het verrichten van watervogeltellingen. Enerzijds is er variatie in de aanwezigheid en talrijkheid van vogelsoorten afhankelijk van de weersomstandigheden (denk aan verschillen tussen zachte en strenge winters) en anderzijds kunnen ongunstige weersomstandigheden zoals mist, regen en harde wind het veldwerk bemoeilijken. In deze paragraaf wordt daarom een beeld geschetst van de weersomstandigheden in telseizoen 2015/16. Het is samengesteld aan de hand van informatie op www.knmi.nl. Onder 'normaal' wordt hier het langjarige gemiddelde bedoeld over 1981-2010. Het overgrote deel van de tellingen verliep onder gunstige weersomstandigheden.

Buitengewoon zachte winter

Eind maart wordt voor De Bilt het koudegetal bepaald. Dit getal, genoemd naar de Duitse meteoroloog Gustav Hellmann, is een maat voor de koude in het tijdvak november tot en met maart. Het Hellmanngetal wordt verkregen door over dit tijdvak alle etmaalgemiddelde temperaturen beneden het vriespunt te sommeren met weglating van het minteken. Over het tijdvak november 2015 tot en maart 2016 bedroeg het Hellmanngetal 9,6. Hiermee valt deze periode net als de winterse perioden van 2013/2014 en 2014/2015 in de categorie van 'buitengewoon zachte' winters. Sinds 1901 waren er slechts zeven winters met een nog lager koudegetal.

Juli 2015

Met een gemiddelde temperatuur van 18,4 °C tegen een langjarig gemiddelde van 17,9 °C was juli een vrij warme maand. De maand begon met een voortzetting van de hittegolf die op 30 juni begon. Het warmst werd het op 2 juli, met in Maastricht 38,2 °C, net onder het record van 38,6 °C in Warnsveld uit 1944. Opvallend was ook de temperatuur in de nacht daarvoor, die op de meeste plaatsen ruim boven de 20 °C bleef. Na de hittegolf draaide de wind naar overwegend westelijke richtingen en verliep de rest van de maand over het algemeen koeler en wisselvalliger met vooral aan het einde van de maand temperaturen onder normaal. Op 9 en 10 juli en ook de laatste dag van de maand koelde het tijdens heldere nachten flink af. Op KNMI-meetstation Twente daalde de temperatuur aan de grond in de eerste twee nachten zelfs tot onder het vriespunt. Dit is zeer zeldzaam in de maand juli en was sinds 1984 niet meer voorgekomen. Met 92 mm neerslag

gemiddeld over het land tegen een langjarig gemiddelde van 78 mm was het vrij nat. De verschillen in het land waren echter groot. De meeste neerslag viel aan het einde van de maand, alhoewel op 2 juli in het noordoosten van het land tijdens buien ook lokaal meer dan 40 mm werd geregistreerd. Op 25 juli trok een zware zomerstorm van zuidwest naar noordoost over het land. Voor de zuidwest- en westkust werd een weeralarm afgegeven. In IJmuiden werd tijdelijk windkracht tien waargenomen en kwamen windstoten voor tot 122 km/uur. In het binnenland kwamen zware windstoten voor tussen 80 en 100 km/uur. Met over het land gemiddeld 225 uren zon tegen een langjarig gemiddelde van 212 uren was juli ook een vrij zonnige maand. Alhoewel de verschillen niet groot waren was de meeste zon te vinden in het westen van het land.

Augustus 2015

Met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 18,5 °C was augustus een warme zomermaand. De normale temperatuur in augustus bedraagt 17,5 °C. In het eerste deel van de maand waren hogedrukgebieden bepalend voor het weer. Het was overwegend droog met veel zon en zomerse temperaturen. De landelijk hoogste temperatuur werd geregistreerd op 3 augustus in Volkel: 34,0 °C. Rond het midden van de maand was het een aantal dagen bewolkt en regenachtig, waarbij de temperatuur ruim beneden de normale waarde voor de tijd van het jaar lag. Daarna werd het opnieuw fraai, zomers weer. Het einde van de maand verliep zeer wisselvallig met een grillig temperatuurverloop. Met gemiddeld over het land 131 mm neerslag tegen een langjarig gemiddelde van 78 mm, was augustus een natte maand. De eerste twaalf dagen van de maand viel er landelijk gemiddeld slechts 9 mm regen. Op de 13e lieten zware onweersbuien lokaal 30 tot ruim 50 mm regen achter. Op 16 en 17 augustus lag er een frontaal systeem vrijwel stationair boven ons land. Het regende langdurig. De rest van de maand was het wisselvallig met regelmatig neerslag. In de nacht van 30 op 31 augustus werd met name het Rivierengebied getroffen door zwaar onweer. Op een aantal plaatsen viel ruim 50 mm neerslag. In Nieuwendijk zelfs 97 mm. Op een opvallend groot aantal plaatsen werd ook hagel waargenomen met een diameter van 4 tot 6 cm. Het aantal zonuren bedroeg gemiddeld over het land 219 tegen een langjarig gemiddelde van 195 zonuren. Met name het eerste deel van de maand verliep een aantal dagen zonovergoten. De regionale verschillen in het aantal zonuren waren niet groot.

September 2015

Met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 13,4 °C tegen 14,5 °C normaal was september sinds 2001 niet meer zo koel. Het temperatuurverloop gedurende de maand was opvallend 'vlak', waarbij vooral het gebrek aan warmte opviel. De eerste week van de maand was het door een noordelijke luchtstroming wisselvallig en vrij koel voor de tijd van het jaar. Rond de 10e werd het weer enkele dagen bepaald door een hogedrukgebied en was het droog en zonnig. De hoogst gemeten maximumtemperatuur in De Bilt bedroeg 20,2 °C op de 12e. Vanaf de 13e volgde een lang tijdvak met opnieuw wisselvallig en vaak somber weer. De laatste week van de maand verliep rustig met af en toe zon. Vrijwel voortdurend lag de temperatuur hierbij onder de normale waarde voor de tijd van het jaar. Met gemiddeld over het land 88 mm regen week de hoeveelheid neerslag niet veel af van het langjarig gemiddelde van 78 mm. Zoals vaak in een herfstmaand viel de meeste regen in de kustprovincies. Zeer lokaal liep de neerslagsom daar op tot 180-200 mm. Vooral 3 en 4 september waren natte dagen. De laatste week van de maand was een hogedrukgebied bepalend voor het weer en bleef het vrijwel overal droog. Gemiddeld over het land scheen de zon 157 uren tegen een langjarig gemiddelde van 143 uren. Op 9, 10 en 11 september scheen de zon iedere dag vrijwel overal onafgebroken, in totaal 33 uren. Ook op de laatste twee dagen van de maand scheen de zon vrijwel onafgebroken.

Oktober 2015

Met een gemiddelde temperatuur van 9,9 °C tegen een langjarig gemiddelde van 10,7 °C was oktober vrij koud. De maand kende een opvallende afwisseling van koude en zachtere perioden. Het begin van de maand verliep onder invloed van een hogedrukgebied droog en zonnig, waarbij de temperatuur iets onder normaal lag. Vanaf 5 oktober kwam een lagedrukgebied naderbij en kregen we met een zuidelijke stroming te maken. Deze voerde zachtere lucht aan maar ook bewolking en neerslag. Vanaf 11 oktober kreeg opnieuw een hogedrukgebied het voor het zeggen en kwamen we in een noordoostelijke stroming terecht die koude lucht aanvoerde. De temperatuur zakte tot ruim onder normaal en een stevige wind maakte dat het nog kouder aanvoelde. De maximumtemperatuur kwam op sommige dagen in het zuiden niet boven de 4 à 5 °C. De laatste negen dagen van de maand bracht een zuidelijke stroming opnieuw zachter herfstweer. De temperatuur liep op tot waarden boven normaal, er viel slechts sporadisch een spatje regen en de zon liet zich regelmatig zien. Op 27 oktober werd de hoogste temperatuur deze maand geregistreerd in Maastricht: 20,6 °C. Met landelijk gemiddeld 34 mm neerslag was de maand droog. Normaal valt er in oktober gemiddeld 83 mm. De

meeste neerslag viel in de sombere en koude periode halverwege de maand, met van 14 tot 17 oktober op veel plaatsen langdurige (mot)regen. Opmerkelijk was de verdeling van de neerslag over het land. Normaal valt de meeste neerslag in het najaar langs de kust vanwege het relatief warme zeewater, maar deze maand was dit juist omgekeerd. Ook opvallend deze maand was de eerste (natte) sneeuw in de hogere delen van Limburg op 14 oktober. In De Bilt viel deze maand 33 mm neerslag tegen 83 mm normaal. De gemiddelde zonneschijnduur was met 114 uur vrijwel gelijk aan het langjarig gemiddelde van 113 uur. Er waren echter grote verschillen binnen de maand. De eerste helft van de maand was zonnig, met een kleine onderbreking in de wisselvallige periode van 5 tot en met 8 oktober. Vanaf de 14e werd het echter erg somber. De zon liet zich op de meeste plaatsen gedurende negen dagen nauwelijks zien. Pas de laatste week van de maand werd het zonniger en zachter herfstweer. Wel trad er in de laatste dagen van de maand door het rustige weer af en toe hardnekkige mist en nevel op, met name in het noorden van het land. Het zonnigst werd het in het midden en westen van het land, met 127 uren zon.

November 2015

Met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 9,9 °C tegen een langjarig gemiddelde van 6,7 °C was november een zeer zachte maand. Alleen in 1994 was het nog zachter met gemiddeld 10,2 °C. Onder invloed van een hogedrukgebied boven Europa ging de maand zonnig en rustig van start. Op drie november werd het bij Maastricht 20,9 °C. Vanaf de 4e werden lagedrukgebieden bepalend voor het weer en werd het wisselvalliger en onstuimiger. Omdat de wind overwegend uit het zuidwesten kwam waren de temperaturen uitzonderlijk hoog voor de tijd van het jaar. In De Bilt werd de hoogste temperatuur bereikt op zeven november: 18,5 °C. Zowel de eerste als de tweede decade van november waren de zachtste sinds het begin van de metingen. Vanaf twintig november draaide de wind naar meer noordelijke richtingen en maakten de hoge temperaturen plaats voor temperaturen beneden normaal. Het bleef wisselvallig met regelmatig veel wind. Op 23 november kwam voor het eerst dit najaar de temperatuur in De Bilt onder het vriespunt: -2,6 °C. Vanaf de 25e draaide de wind weer naar meer westelijke richtingen en kwamen de temperaturen geleidelijk weer boven normaal te liggen. Met gemiddeld over het land 127 mm neerslag tegen een langjarig gemiddelde van 82 mm verliep de maand nat. Vanaf 5 november viel er op de meeste dagen wel enige neerslag. De grootste hoeveelheid viel in het westen en noorden van het land. De overheersende westelijke stroming zorgde deze maand regelmatig voor veel wind. Op 15 november kwam het voor het eerst dit najaar officieel

tot storm. Op 17 november kwam het wederom tot storm langs de zuidwestkust. De derde storm trok aan het einde van de maand over het noorden van het land. De zon scheen deze maand gemiddeld over het land 63 uren, precies gelijk aan het langjarige gemiddelde van 63 uur. De eerste drie dagen van de maand scheen de zon uitbundig, met uitzondering van het noorden van het land dat te maken had met langdurige mist.

December 2015

Met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 9,6 °C is december met afstand de zachtste decembermaand sinds ten minste het begin van de regelmatige waarnemingen in 1706. Het decemberrecord stond tot nu toe op naam van 1974 met een gemiddelde van 7,3 °C. Het is een uitzonderlijk hoge waarde, zelfs hoger dan de normale temperatuur in een aprilmaand. De gemiddelde temperatuur was bovendien vrijwel gelijk aan die van oktober en november. Vrijwel de gehele maand was er sprake van een zuidwestelijke stroming waarmee zeer zachte lucht werd aangevoerd. Op een flink aantal dagen lag de gemiddelde temperatuur daarbij acht tot tien graden boven de normale waarde voor de tijd van het jaar. Op de 17e werd het in De Bilt maximaal 15,3 °C, een evenaring van het decemberrecord uit 1977. In een groot deel van het land is december geheel vorstloos verlopen. Gemiddeld over het land kwam de hoeveelheid regen uit op 46 mm tegen 80 mm normaal en daarmee was december een droge maand. Het weer was licht wisselvallig, er viel wel regelmatig regen, maar de hoeveelheden waren niet groot. De regionale verschillen in hoeveelheid neerslag waren deze maand niet groot. De minste neerslag viel in het zuidwesten van het land met in Voorschoten slechts 32 mm. December was een zonnige maand met gemiddeld over het land 75 zonuren tegen een langjarig gemiddelde van 49 uren. Opvallend sombere tijdvakken of zonovergoten dagen kwamen deze maand niet voor.

Januari 2016

Met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 4,8 °C tegen een langjarig gemiddelde van 3,1 °C was januari zacht. De maand kende echter een duidelijke afwisseling van koude en zachte perioden en een groot onderscheid tussen het noordoosten en de rest van het land. De zeer zachte december zette zich voort aan het begin van het nieuwe jaar. Tot halverwege de maand lag de temperatuur in het midden en zuiden van het land boven normaal. Op 2 januari werd het in het zuiden van het land op diverse plaatsen zelfs ruim 10 °C. In het noordoosten draaide de wind vanaf de 3e naar oostelijke richtingen en werd koude lucht aangevoerd. Hoger in de atmosfeer werd echter nog wel zachte lucht aangevoerd en dit leidde op grote schaal tot ijzel. Deze situatie hield

aan tot donderdag 7 januari. Pas vanaf 15 januari kreeg ook de rest van het land te maken met lagere temperaturen. De temperatuur daalde 's nachts naar waarden onder het vriespunt en kwam overdag nog maar een enkele graad of net niet boven nul. De Bilt telde in totaal negen vorstdagen (minimumtemperatuur onder 0,0 °C) tegen dertien normaal. In de loop van vrijdag 22 januari werd de kou weer uit het land verdreven en er volgde wederom een zeer zachte periode met een overheersende en regelmatig stevige zuidwestelijke wind. Op 25 januari werd het in Eindhoven maar liefst 16,3 °C en ook de dagen erna werden in het gehele land maximumtemperaturen van ruim boven de 10,0 °C geregistreerd. Met de aanvoer van zachte lucht uit het zuidwesten kwam ook veel neerslag mee. De maand was dan ook nat met gemiddeld over het land 102 mm neerslag tegen een langjarig gemiddelde van 73 mm. Met uitzondering van de koudere periode viel er deze maand op de meeste dagen wel enige neerslag. Veel neerslag viel er op 14 en 15 januari toen een lagedrukgebied van west naar oost over het land trok. Het natst was het in het zuidwesten van het land met in Hoek van Holland 163 mm neerslag. Het aantal uren zonneschijn bedroeg in januari gemiddeld over het land 70 uur. Het langjarig gemiddelde bedraagt 62 uren. De verschillen over het land waren niet groot.

Februari 2016

Februari was een zachte maand met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 4,6 °C tegen een langjarig gemiddelde van 3,3 °C. De maand ging uitermate wisselvallig en zacht van start. Verantwoordelijk voor dit weertype waren opeenvolgende, actieve depressies boven het zeegebied ten zuiden van IJsland. De eerste tien dagen van de maand liep de maximumtemperatuur regelmatig op tot boven de 10 °C. Rond het midden van de maand werd de stroming aflagdig doordat de luchtdruk ten noorden van ons land steeg en een depressie naar Midden-Europa trok. Tijdens de nachten vroom het licht tot matig, de maxima lagen meestentijds tussen 2 en 6 °C. De landelijk laagste temperatuur in februari werd gemeten in Woensdrecht op 17 februari: -6,9 °C. Vanaf de 19e kwam weer enkele dagen een zeer zachte westelijke stroming tot stand. Op 21 februari werd in Eindhoven de landelijk hoogste temperatuur van deze maand geregistreerd: 12,9 °C. Het laatste deel van de maand werd de stroming noordwestelijk en later noordoostelijk. Het werd wat kouder met in de nachten lichte vorst. Er vielen enkele lichte winterse buien. De laatste drie dagen van de maand verliepen schraal maar zonovergoten. Gemiddeld over het land viel er 73 mm neerslag tegen 57 mm normaal. Vooral aan het begin van de maand viel er vrijwel iedere dag regen. Nat was het met name op 9 februari toen een kleine randstoring in de zuidoostelijke helft van het

land op veel plaatsen 20 tot 30 mm regen bracht. Het was niet alleen wisselvallig, maar ook opvallend wonderig. Op twaalf dagen kwamen wel ergens in het land zware windstoten voor (75 km/uur of meer). Februari was zonnig met landelijk gemiddeld 106 zonuren tegen 88 normaal. De regionale verschillen in het aantal zonuren was niet groot.

Maart 2016

Na een zeer zachte winter verliep de eerste maand van de lente met een gemiddelde temperatuur van 5,4 °C tegen normaal 6,2 °C vrij koud. Een groot deel van de maand werd met een noordelijke stroming vrij koude lucht aangevoerd. De maand ging onder invloed van diverse lagedrukgebieden wisselvallig en koel van start. De eerste dag van de maand was ook meteen de koudste: in Deelen daalde de temperatuur in de nacht tot -7,8 °C. Bijna elke nacht kwam het in de eerste helft van de maand tot vorst. Vanaf 10 maart werd het weer bepaald door een hogedrukgebied boven Scandinavië en de Noordzee en werd het droog en zeer zonnig. De heldere nachten en de noordoostelijke wind zorgden echter vooral 's nachts voor lage temperaturen. Vanaf 18 maart trok het hogedrukgebied richting de Britse Eilanden en zorgde boven onze omgeving voor een noordwestelijke stroming waarmee uitgebreide wolkenvelden vanaf de Noordzee werden aangevoerd. De laatste dagen van de maand kregen we weer te maken met een overheersend zuidwestelijke aanvoer. De temperatuur liep op tot iets boven normaal, het werd wisselvallig en de wind trok af en toe flink aan. Met gemiddeld over het land 54 mm neerslag tegen 68 mm normaal was de maand aan de droge kant. Vrijwel alle neerslag viel echter aan het begin en einde van de maand. Van 9 tot en met 19 maart viel er in het gehele land door de hogedrukinvloed vrijwel geen neerslag. Met 148 uren zon gemiddeld over het land tegen een langjarig gemiddelde van 125 uren zon was de maand zonnig. Vooral in de tweede decade van de maand scheen de zon vaak uitbundig. Wel was er door de koude nachten in de ochtenden regelmatig last van nevel en mist.

April 2016

Met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 8,7 °C tegen een langjarig gemiddelde van 9,2 °C was april vrij koud. De maand was hiermee zelfs bijna een graad kouder dan de afgelopen decembermaand. Dit geeft ook aan hoe uitzonderlijk warm december 2015 was. De eerste helft van de maand was de stroming vaak zuidelijk tot westelijk en hoewel het wisselvallig weer was, lag de temperatuur meestal boven normaal. De landelijk hoogste temperatuur was 21,2 °C op de 3e in Arcen en Gilze-Rijen. Pas vanaf de 18e bleef het op de meeste plaatsen een dag of 5 achter elkaar droog, doordat we ons onder invloed

van een hogedrukgebied bevonden dat vanaf de Britse Eilanden oostwaarts trok. In de tweede helft van de maand overheersten noordelijke of noordwestelijke stromingen en was het koel. Van de 24ste tot en met de 26ste kwam de temperatuur vrijwel nergens meer boven de 10 graden uit. Met gemiddeld over het land 195 zonuren tegen normaal 178 was april zonniger dan normaal. Hoewel de maand nat en wisselvallig verliep, scheen de zon toch meer dan normaal, omdat buien vaak werden afgewisseld door opklaringen en echt sombere dagen vrijwel niet voorkwamen. April was met gemiddeld 62 mm neerslag nat. Normaal valt 44 mm. De meeste neerslag viel in een strook van zuidwest naar noordoost, Lauwersoog was met 91 mm het natste station. De eerste helft van de maand viel regelmatig regen, omdat we onder invloed verkeerden van storingen die met een zuidwestelijke of westelijke stroming over het Noordzeegebied trokken. Vanaf de 23ste was de stroming een week noordelijk en kregen we met talrijke buien te maken. Hierbij viel ook neerslag in de vorm van hagel of (natte) sneeuw.

Mei 2016

Met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 14,5 °C eindigt mei op een gedeelde achtste plaats in de rij van warmste meimaanden sinds 1901. Op de eerste plaats in deze lijst staat mei 2008 met 15,7 °C. Het langjarig gemiddelde bedraagt 13,1 °C. De temperatuur en het bijbehorende weer kenden deze maand een opvallend grote variatie. De maand ging vrij koel van start. Een hogedrukgebied dat over onze omgeving naar Scandinavië trok zorgde ervoor dat de stroming vanaf de 4e oostelijk werd. Daarmee werd droge en steeds warmere lucht aangevoerd. Van 6 tot en met 12 mei was het, met uitzondering van de 10e, regionaal zomers warm. In De Bilt werd op 7 mei de eerste zomerse dag van het seizoen genoteerd. Tijdens dit tijdvak waren de nachtelijke minima, soms niet lager dan 13-15 °C, uitzonderlijk hoog voor de tijd van het jaar. Doordat het tijdens de nachten weinig afkoelde was ook de etmaalgemiddelde temperatuur soms ruim 20 °C. Op de 14e had het hogedrukgebied zich naar IJsland verplaatst en werd de stroming noord. Vanaf de 17e volgde een licht wisselvallig tijdvak waarbij het geleidelijk warmer werd. Op 21 mei werd het in een groot deel van het land 22 tot 24 °C. Op 23 mei werd de stroming opnieuw noordelijk met forse afkoeling tot gevolg. Op 24 mei werd het op sommige plaatsen niet warmer dan 11 °C. De laatste dagen van de maand werd met een ooststroming weer vrij warme lucht aangevoerd. Gemiddeld over het land scheen de zon 232 uren, tegen een langjarige gemiddelde van 213 uren. Er was een groot contrast tussen de eerste en tweede helft van de maand. De eerste helft verliep zeer zonnig met landelijk gemiddeld 164 zonuren, de tweede

met 68 uren juist somber. Er is landelijk gemiddeld 54 mm regen gevallen. Normaal valt er in mei 61 mm. Door het vaak buiige karakter van de neerslag waren de regionale verschillen groot.

Juni 2016

In het zuidoosten van ons land viel op veel plaatsen meer dan 200 mm, in het Limburgse Ysselstein zelfs 277 mm. Sinds het begin van de metingen in 1906 is in juni nog nooit zoveel neerslag gemeten. Het oude record stond op naam van Poortugaal. In juni 1966 werd daar 247 mm afgetapt. Landelijk gemiddeld is er in juni 118 mm neerslag gevallen tegen 68 mm normaal. Dat is geen record, in 1998 viel 138 mm. Alleen in het noorden viel deze maand ongeveer de normale neerslaghoeveelheid, elders viel circa 2 keer zo veel dan normaal. De eerste 10 dagen waren er grote weersverschillen. In grote delen van het land was het vaak droog en zonnig weer, terwijl in het zuidoosten in de middag zware onweersbuien ontstonden die op meerdere dagen plaatselijk meer dan 50 mm neerslag brachten. Deze verschillen werden veroorzaakt doordat het zuidoosten onder invloed verkeerde van een stationair lagedrukgebied boven Midden-Europa terwijl het weer in de rest van het land door een hogedrukgebied boven Noord-Europa werd bepaald. De rest van de maand bepaalden lagedrukgebieden het weer. Er viel in grote delen van het land dagelijks regen, soms in flinke hoeveelheden. Vanaf de 22ste werd het kortdurend zeer warm. De warmte resulteerde in zware onweersbuien. In de vroege ochtend van de 23ste trokken zware buien over vooral Zuid-Holland en Utrecht waarbij in korte tijd 30 tot 60 mm neerslag viel en windstoten schade aanrichtten. De gemiddelde temperatuur in De Bilt is uitgekomen op 16,8 °C, ruim een graad boven

de normale waarde van 15,6 °C. Deze maand komt daarmee nipt in de top 10 van warmste junimaanden sinds het begin van de waarnemingen. Juni was een sombere maand met gemiddeld over het land 163 zonuren tegen 201 normaal. Het meest scheen de zon in de eerste 10 dagen van de maand. Wel had het westelijke kustgebied de eerste dagen vaak met hardnekkige Noordzeebewolking te maken.

3.2. Volledigheid

Een voordeel van boottellingen (ten opzichte van landtellingen) is dat de vogelbewegingen op het water steeds in de gaten gehouden kunnen worden, waardoor een groter gebied met minder mensen is te tellen. Een nadeel is dat vogels geregeld verstoord kunnen worden, waardoor de vliegbewegingen nauwlettend in de gaten gehouden moeten worden om dubbeltellingen te voorkomen. Anders dan bij landtellingen is het bij boottellingen door de bewegingen van de boot lastiger om met een telescoop een groot deel van het water te tellen, waardoor meer ervaring van de tellers vereist is. Er is voor gekozen om voor ieder teltraject zoveel mogelijk dezelfde, vaste teller in te schakelen. Hierdoor wordt optimaal geprofiteerd van eerder opgedane gebiedskennis en ervaring.

Een van de telgebieden binnen het onderzoeksgebied waarvan lastig een volledig beeld te verkrijgen was, is de Sophiapolder, een eiland in de Noord. Vanaf een hoog standpunt kunnen de vogels hier geteld worden, maar tijdens het voorbij varen is dit niet altijd eenvoudig. Aanvullende gegevens van een vrijwillige vogelteller waren beschikbaar.

4. Resultaten

4.1. Algemeen

In totaal werden 77 vogelsoorten van de in totaal ca. 140 regelmatig in Nederland voorkomende doelsoorten vastgesteld (zie tabel 3) op de verschillende riviertakken die in september-april maandelijks zijn

geteld in 2015/16 (twee soorten minder dan in het voorgaande seizoen). De aanvullende tellingen in juli-augustus 2015 en mei-juni 2016 leverden nog vier extra soorten op, namelijk Krombekstrandloper, Kempphaan, Bosruiter en Zwarte Stern.

Tabel 3. Totalen van alle getelde vogelsoorten per maand in het Benedenrivierengebied in 2015/16.

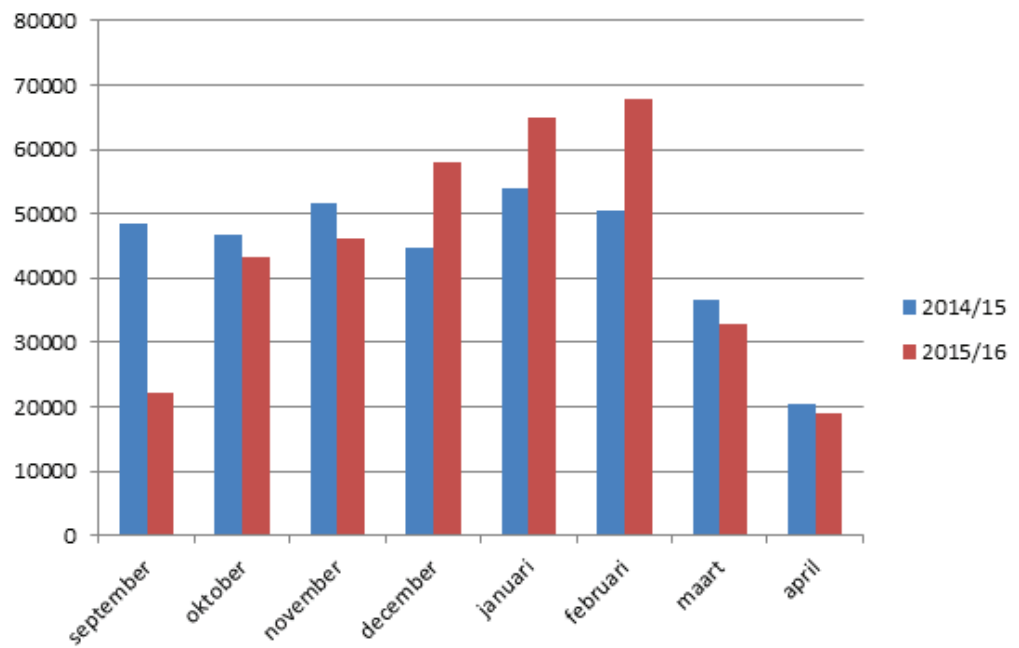
		sep	okt	Nov	dec	jan	feb	mrt	apr
20	Roodkeelduiker	0	0	1	1	0	0	0	0
30	Parelduiker	0	0	0	0	1	0	0	0
70	Dodaars	3	38	53	56	72	67	71	5
90	Fuut	474	703	466	584	516	548	587	767
720	Aalscholver	734	779	1514	723	846	972	591	295
1190	Kleine Zilverreiger	5	1	0	0	0	0	0	0
1210	Grote Zilverreiger	21	50	20	15	14	14	10	4
1220	Blauwe Reiger	94	139	90	84	108	97	51	99
1340	Ooievaar	0	0	0	0	1	0	0	2
1440	Lepelaar	25	4	0	0	0	0	38	16
1520	Knobbelzwaan	1326	891	680	190	118	74	67	392
1528	Zwarte Zwaan	2	0	0	0	0	0	1	0
1530	Kleine Zwaan	0	0	0	0	2	0	0	0
1560	Zwaangans/Chin. Knobbelgans	0	0	0	0	0	11	10	10
1574	Toendrarietgans	0	0	3	288	0	26	0	0
1590	Kolgans	0	414	630	2641	195	1546	218	0
1610	Grauwe Gans	367	4068	4069	11915	3653	4725	3157	2829
1619	Soep-/Boerengans	29	91	42	66	58	124	37	36
1620	Indische Gans	0	0	0	0	0	0	0	2
1630	Sneeuwvangans	0	0	0	0	0	5	0	0
1661	Grote Canadese Gans	352	832	866	1215	1109	1097	790	473
1664	Kleine Canadese Gans	0	0	2	7	2	0	0	0
1670	Brandgans	2	220	1221	728	940	6193	1081	2798
1700	Nijlgans	420	638	442	330	219	247	459	488
1710	Casarca	0	0	1	0	0	0	0	0
1730	Bergeend	0	56	21	20	61	369	241	283
1780	Mandarijneend	0	0	0	1	0	1	0	0
1790	Smient	89	1563	1922	2723	7706	5959	2626	0
1801	Chilense Smient	0	0	0	0	0	0	1	0
1820	Krakeend	1576	4444	5444	4285	5669	5814	3490	1148
1840	Wintertaling	291	2578	1027	1685	1490	2363	996	248
1860	Wilde Eend	2012	3758	4664	4272	6365	4356	2070	872
1869	Soepeend	43	98	70	119	152	58	50	36
1890	Pijlstaart	0	73	0	74	160	267	4	0
1910	Zomertaling	0	0	0	0	0	0	0	4
1940	Slobeend	11	9	2	11	2	0	2	27
1980	Tafeleend	5	197	282	217	1465	644	279	10
2020	Witoogeend	0	1	0	0	0	1	0	0
2030	Kuifeend	2682	7381	9464	9734	19.455	15.545	3520	877
2040	Topper	0	0	0	0	6	0	1	0
2060	Eider	0	1	0	0	0	0	4	0
2180	Brilduiker	0	14	278	308	648	824	434	3
2200	Nonnetje	0	0	0	1	4	5	0	0
2210	Middelste Zaagbek	0	50	28	57	43	63	62	28

Tabel 3. Vervolg.

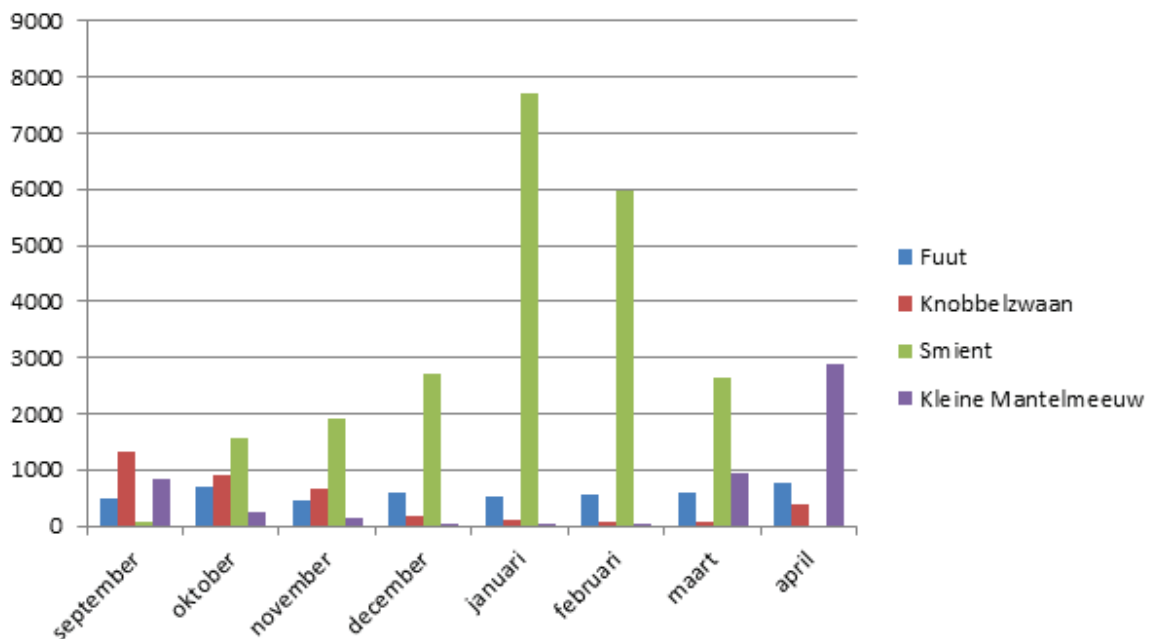
	sep	okt	Nov	dec	jan	feb	mrt	apr
2230 Grote Zaagbek	0	0	26	49	96	62	99	6
2430 Zeearend	1	0	0	0	0	0	0	2
2600 Bruine Kiekendief	1	0	0	0	0	1	1	10
2610 Blauwe Kiekendief	0	1	0	0	0	0	0	0
3010 Visarend	9	0	0	0	0	0	0	0
3200 Slechtvalk	5	9	2	5	2	1	5	4
4070 Waterral	0	1	0	0	0	0	0	0
4240 Waterhoen	1	11	6	5	9	4	3	1
4290 Meerkoet	3804	4961	3175	3553	3846	2936	2460	844
4500 Scholekster	157	167	405	206	228	559	788	373
4560 Kluut	0	0	0	0	0	0	0	3
4700 Bontbekplevier	0	0	0	0	0	0	4	0
4850 Goudplevier	0	40	0	0	0	0	1	0
4930 Kievit	1418	1571	403	1247	281	417	247	146
5120 Bonte Strandloper	2	0	0	0	0	41	48	0
5180 Bokje	0	0	0	0	0	3	0	0
5190 Watersnip	0	5	0	18	0	6	0	0
5320 Grutto	0	0	0	0	0	0	162	6
5380 Regenwulp	0	0	0	0	0	0	0	4
5410 Wulp	19	70	69	304	536	984	574	40
5460 Tureluur	0	0	0	2	4	14	2	15
5530 Witgat	5	0	0	4	2	0	0	0
5560 Oeverloper	13	1	0	1	0	0	0	3
5610 Steenloper	10	0	17	0	3	14	0	0
5750 Zwartkopmeeuw	0	0	0	0	0	0	0	6
5820 Kokmeeuw	3058	4712	5348	5200	4645	7016	3212	543
5900 Stormmeeuw	302	449	516	1200	1493	1783	803	514
5910 Kleine Mantelmeeuw	820	237	143	9	8	53	946	2869
5920 Zilvermeeuw	1918	1820	2405	3715	2519	1754	2568	1572
5925 Pontische Meeuw	5	6	4	1	3	7	3	0
5926 Geelpootmeeuw	8	16	6	1	1	1	1	1
6000 Grote Mantelmeeuw	174	147	287	185	135	70	75	41
6049 Meeuw ongedet.	0	0	0	0	0	0	0	0
6150 Visdief	2	0	0	0	0	0	0	201
6340 Zeekoet	0	0	0	0	1	0	0	0
8310 IJsvogel	9	20	15	11	2	2	4	3
10190 Grote Gele Kwikstaart	0	4	1	1	2	2	0	0
30004 Hybr. Can. - x Grauwe Gans	0	0	0	1	2	1	0	1
30006 Hybr. Brand- x Canadese Gans	0	0	0	0	0	0	0	1
30027 Hybr. Knobbel- x Zwarte Zwaan	0	0	0	0	0	0	0	0
	22.304	43.339	46.130	58.068	64.898	67.746	32.954	18.961

Figuur 2 laat zien dat de aantallen vogels die maandelijks geteld werden geleidelijk opliepen met een duidelijke aantalspiek in februari. De aantallen in september, maart en april lagen aanzienlijk lager dan tijdens de wintermaanden. Het opvallendste verschil met het voorgaande seizoen was dat er toen aanmerkelijk meer vogels in september werden geteld, waardoor de piek in de winter minder tot

uitdrukking kwam. Het aantalsverschil tussen beide septembermaanden kwam voor een belangrijk deel op het conto van Grauwe Gans (8828 in september 2014 tegenover 367 in september 2015), maar ook soorten als Grote Canadese Gans, Krakeend, Wilde Eend, Kievit, Kokmeeuw en Zilvermeeuw droegen hier aanzienlijk aan bij.

Figuur 2. Totaal aantal getelde vogels per maand van alle getelde vogelsoorten tezamen in het Benedenrivierengebied gedurende seizoen 2014/15 en 2015/16.

Figuur 3. Aantalsverloop van Fuut, Knobbelzwaan, Smient en Kleine Mantelmeeuw in het Benedenrivierengebied gedurende seizoen 2015/16; weergegeven is het aantal getelde vogels per soort per maand in alle telgebieden tezamen.

De seizoenspatronen kunnen uiteraard per soort verschillen. Figuur 3 illustreert dit aan de hand van de vastgestelde aantallen van Fuut (gehele periode rond zelfde niveau), Knobbelzwaan (talrijkst in september), Smient (overwinteraar) en Kleine Mantelmeeuw (talrijkst in april). Tabel 4 laat zien in welke maand de 20 talrijkste soorten – op basis van het seizoensgemiddelde – hun seizoenspiek ken-

den. Net als in het voorgaande seizoen werd de ‘top zes’ ingenomen door achtereenvolgens Kuifeend, Grauwe Gans, Kokmeeuw, Krakeend, Wilde Eend en Meerkoet. Op vrijwel alle riviertakken waren Fuut, Aalscholver, Wilde Eend, Meerkoet, Kokmeeuw en Stormmeeuw aanwezig tijdens tellingen in de periode september-april.

Tabel 4. Seizoensgemiddelde en seizoensmaximum van de 20 talrijkste (op basis van seizoensgemiddelde) soorten in het Benedenrivierengebied gedurende seizoen 2015/16.

	seizoens		maand
	gemiddelde	maximum	
Kuifeend	8582,3	19455	januari
Grauwe Gans	4347,9	11915	december
Kokmeeuw	4216,8	7016	februari
Krakeend	3983,8	5814	februari
Wilde Eend	3546,1	6365	januari
Meerkoet	3197,4	4961	oktober
Smient	2823,5	7706	januari
Zilvermeeuw	2283,9	2568	maart
Brandgans	1647,9	6193	februari
Wintertaling	1334,8	2578	oktober
Stormmeeuw	882,5	1783	februari
Grote Canadese Gans	841,8	1215	december
Aalscholver	806,8	1514	november
Kievit	716,3	1571	oktober
Kolgans	705,5	2641	december
Kleine Mantelmeeuw	635,6	2869	april
Fuut	580,6	767	april
Knobbelzwaan	467,3	1326	september
Nijlgans	405,4	638	oktober
Tafeleend	387,4	1465	januari

4.2. Totalen per gebied

Tabel 5 laat zien dat de vastgestelde aantallen vogels aanzienlijk variëren per maand en per riviertak. Omdat de verschillende riviertakken ook verschillend van oppervlakte zijn, is enige voorzichtigheid geboden bij het verbinden van conclusies hieraan. De verspreidingskaarten in paragraaf 4.3 geven wat dat betreft een meer gewogen beeld.

Tabellen 6-21 geven de vastgestelde aantallen van elke vogelsoort per maand per riviertak weer.

Tabel 5. Totalen van alle getelde vogelsoorten samen per maand per riviertak in seizoen 2015/16 (gerangschikt naar aflopend gemiddelde).

	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	gem
Hollands Diep	4612	12021	6706	10375	7706	16543	2883	3432	8034,8
Amer	4653	7567	10130	9562	10359	12344	2519	1112	7280,8
Bergsche Maas	1144	4437	6529	7341	6867	9357	4337	825	5104,6
Oude Maas	2069	3150	3707	9168	4162	5965	4244	2117	4322,8
Hartelkanaal	1095	1963	2597	5331	10672	3646	3416	2919	3954,9
Nieuwe Maas	2243	2759	2968	3844	6254	2134	2607	982	2973,9
Lek	797	1493	1866	4086	8835	3219	2420	969	2960,6
Nieuwe Waterweg & Calandkanaal	1731	1461	3977	2834	2036	3657	2105	2233	2504,3
Spui	667	1059	1279	1537	2348	2366	2279	2510	1755,6
Boven Merwede	1153	663	2212	1789	2414	2528	2301	651	1713,9
Nieuwe Merwede	1587	4395	1555	426	1355	857	2489	476	1642,5
Noord	123	1890	716	483	727	4066	314	255	1071,8
Dordtse Kil	160	274	1363	669	615	492	294	265	516,5
Beneden Merwede	270	207	525	623	548	572	746	215	463,3

Boven Merwede

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 38 vastgesteld op de Boven Merwede. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Brandgans (1000 exemplaren in november),

Meerkoet (540 in januari), Kokmeeuw (405 in december) en Smient (370 in maart). Het vermelden waard zijn verder twee Visarenden in september en 48 Grutto's in maart.

Tabel 6. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Boven Merwede (code BR11..) in 2015/16.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars	2	0	5	8	8	5	2	0
Fuut	51	27	70	52	53	32	54	42
Aalscholver	36	25	40	50	82	72	40	16
Kleine Zilverreiger	1	0	0	0	0	0	0	0
Blauwe Reiger	8	3	5	0	0	1	1	0
Knobbelzwaan	33	0	0	0	0	0	0	0
Kolgans	0	0	10	0	0	0	2	0
Grauwe Gans	22	37	10	14	75	162	280	95
Soep-/Boerengans	3	3	3	0	0	5	11	9
Grote Canadese Gans	1	57	37	40	14	10	7	16
Brandgans	0	1	1000	0	720	988	566	251
Nijlgans	22	8	8	0	2	2	14	10
Casarca	0	0	1	0	0	0	0	0
Bergeend	0	0	0	0	4	2	5	26
Smient	0	0	32	140	194	127	370	0
Krakeend	34	5	20	58	221	85	35	15
Wintertaling	9	0	0	0	0	0	0	0
Wilde Eend	109	41	100	35	105	114	51	28
Soepeend	1	0	0	0	0	0	2	0
Slobeend	0	0	2	0	0	0	0	0
Tafeleend	0	0	0	0	10	0	0	0
Kuifeend	32	24	11	37	103	69	229	47
Brilduiker	0	0	0	0	0	1	2	0
Middelste Zaagbek	0	0	0	0	0	0	3	0
Grote Zaagbek	0	0	0	0	8	4	1	0
Visarend	2	0	0	0	0	0	0	0
Waterhoen	0	0	0	0	0	2	0	0
Meerkoet	421	43	405	493	540	290	111	66
Scholekster	0	0	0	1	23	35	71	16
Kievit	91	245	80	70	70	4	0	0
Grutto	0	0	0	0	0	0	48	0
Wulp	4	0	1	200	20	301	330	0
Kokmeeuw	218	129	331	405	137	113	37	0
Stormmeeuw	21	2	31	185	20	103	22	0
Kleine Mantelmeeuw	15	2	0	0	0	0	1	9
Zilvermeeuw	7	0	1	0	1	1	4	4
Geelpootmeeuw	0	1	0	0	0	0	0	0
Grote Mantelmeeuw	9	8	7	1	4	0	2	1
Ijsvogel	1	1	2	0	0	0	0	0
Grote Gele Kwikstaart	0	1	0	0	0	0	0	0
	1153	663	2212	1789	2414	2528	2301	651

Beneden Merwede

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 29 vastgesteld op de Beneden Merwede. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kokmeeuw (190 exemplaren in maart), Wilde Eend (137 in november), Krakeend (121 in februari)

en Smient (120 in februari). Het maximum van Kuifeend bleef behoorlijk achter bij vorig seizoen (61 tegenover 185). Het vermelden waard is een hoog aantal van 83 Brandganzen in maart.

Tabel 7. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Beneden Merwede (code BR12..) in 2015/16.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars	0	0	1	0	2	4	2	0
Fuut	29	7	34	32	41	30	42	25
Aalscholver	41	18	38	43	38	25	40	11
Blauwe Reiger	4	0	4	3	3	1	3	1
Knobbelzwaan	0	0	0	0	0	0	0	3
Kolgans	0	0	1	0	0	0	0	0
Grauwe Gans	0	0	0	0	1	1	13	3
Soep-/Boerengans	1	0	2	0	0	2	0	0
Grote Canadese Gans	0	0	13	70	55	27	2	6
Brandgans	0	0	0	0	0	0	83	0
Nijlgans	2	0	9	9	9	14	22	6
Bergeend	0	0	0	0	0	0	0	22
Smient	0	0	0	2	6	120	0	0
Krakeend	0	0	62	107	86	121	91	39
Wintertaling	0	0	0	0	0	0	1	0
Wilde Eend	80	14	137	77	64	34	44	23
Soepeend	1	0	0	2	0	1	5	0
Kuifeend	0	0	0	12	25	61	18	5
Brilduiker	0	0	1	0	1	0	0	0
Grote Zaagbek	0	0	0	0	1	0	0	0
Waterhoen	0	0	1	0	0	0	0	1
Meerkoet	12	9	12	58	62	32	74	28
Scholekster	0	0	0	0	0	6	7	2
Kievit	0	0	0	0	0	0	23	0
Kokmeeuw	67	119	138	111	90	57	190	5
Stormmeeuw	12	16	7	83	55	31	55	26
Kleine Mantelmeeuw	5	2	0	0	0	0	2	2
Zilvermeeuw	5	11	61	12	3	4	24	7
Pontische Meeuw	0	0	0	0	0	0	2	0
Grote Mantelmeeuw	11	11	4	2	5	1	3	0
IJsvogel	0	0	0	0	1	0	0	0
	270	207	525	623	548	572	746	215

Noord

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 35 vastgesteld op de Noord. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kokmeeuw (1926 exemplaren in februari), Wintertaling (880

in oktober), Grauwe Gans (380 in februari) en Bergeend (260 in februari). Het vermelden waard zijn verder 224 Smienten, 86 Grote Canadese Ganzen en drie Bokjes in februari.

Tabel 8. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Noord (code BR13..) in 2015/16.

soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars	0	0	1	1	0	0	0	0
Fuut	0	6	3	20	4	13	20	25
Aalscholver	8	34	30	13	17	32	6	5
Blauwe Reiger	2	2	3	2	2	2	1	3
Knobbelzwaan	0	0	7	0	0	0	1	0
Grauwe Gans	3	168	25	38	28	380	17	16
Soep-/Boerengans	0	0	0	0	2	1	0	0
Grote Canadese Gans	0	0	0	0	0	86	41	8
Brandgans	0	0	0	0	0	1	0	0
Nijlgans	3	0	8	4	4	23	14	20
Bergeend	0	55	20	0	0	260	2	30
Smient	0	0	10	0	0	224	0	0
Krakeend	0	155	104	50	78	94	41	25
Wintertaling	0	880	50	0	0	850	0	0
Wilde Eend	3	57	82	48	129	21	29	45
Soepeend	2	8	6	1	11	8	2	1
Pijlstaart	0	0	0	0	0	8	0	0
Slobeend	0	0	0	0	0	0	2	0
Kuifeend	0	0	0	0	2	0	2	0
Slechtvalk	0	0	0	0	0	1	0	0
Waterhoen	0	1	0	0	0	0	0	0
Meerkoet	3	38	76	82	63	11	37	15
Scholekster	0	0	0	0	0	23	0	2
Kievit	0	0	75	0	0	17	0	0
Bonte Strandloper	0	0	0	0	0	1	0	0
Bokje	0	0	0	0	0	3	0	0
Watersnip	0	0	0	0	0	6	0	0
Wulp	0	0	0	0	0	4	0	0
Kokmeeuw	75	367	142	181	194	1926	83	11
Stormmeeuw	0	35	11	9	157	29	0	19
Kleine Mantelmeeuw	1	41	7	0	0	8	3	8
Zilvermeeuw	16	26	42	30	30	26	13	22
Pontische Meeuw	0	1	1	0	0	3	0	0
Geelpootmeeuw	0	1	0	0	0	1	0	0
Grote Mantelmeeuw	5	14	13	4	6	3	0	0
IJsvogel	2	1	0	0	0	0	0	0
Grote Gele Kwikstaart	0	0	0	0	0	1	0	0
	123	1890	716	483	727	4066	314	255

Dordtse Kil

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 27 vastgesteld op de Dordtse Kil. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kokmeeuw (767 exemplaren in november), Wilde

Eend (347 in november), Stormmeeuw (159 in december) en Kuifeend (100 in november). Het vermelden waard zijn verder een Nonnetje in februari en 28 Scholeksters in maart.

Tabel 9. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Dordtse Kil (code BR14..) in 2015/16.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars	0	0	0	0	2	3	0	0
Fuut	3	3	9	22	27	29	15	11
Aalscholver	5	20	13	8	6	3	6	8
Blauwe Reiger	0	3	0	0	1	0	0	0
Knobbelzwaan	4	0	22	0	0	0	0	3
Grauwe Gans	4	1	0	27	27	20	6	12
Grote Canadese Gans	9	0	0	0	0	0	2	0
Nijlgans	21	4	0	28	0	1	4	13
Bergeend	0	0	0	0	0	0	0	3
Krakeend	14	4	31	18	40	64	25	1
Wilde Eend	33	80	347	134	91	12	32	30
Soepeend	2	2	2	0	0	0	4	0
Kuifeend	0	0	100	3	20	43	28	17
Brilduiker	0	0	0	0	0	1	0	0
Nonnetje	0	0	0	0	0	1	0	0
Middelste Zaagbek	0	0	0	0	0	2	7	0
Grote Zaagbek	0	0	0	0	0	3	2	0
Waterhoen	0	0	0	0	1	1	0	0
Meerkoet	0	1	14	33	22	33	28	12
Scholekster	0	0	0	0	0	7	28	2
Kokmeeuw	7	126	767	231	268	160	52	0
Stormmeeuw	0	14	15	159	103	81	28	57
Kleine Mantelmeeuw	38	4	0	0	0	2	14	73
Zilvermeeuw	14	6	38	4	6	25	13	22
Geelpootmeeuw	2	1	0	0	0	0	0	0
Grote Mantelmeeuw	4	4	5	1	1	1	0	0
IJsvogel	0	0	0	1	0	0	0	1
Grote Gele Kwikstaart	0	1	0	0	0	0	0	0
	160	274	1363	669	615	492	294	265

Oude Maas

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 43 vastgesteld op de Oude Maas. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Grauwe Gans (4690 exemplaren in december), Kokmeeuw (2216 in februari), Krakeend (1210 in januari) en

Wintertaling (814 in december). Het vermelden waard zijn verder 17 Lepelaars in september, vier IJsvogels in oktober en een Roodkeelduiker in december.

Tabel 10. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Oude Maas (code BR15..) in 2015/16.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Roodkeelduiker	0	0	0	1	0	0	0	0
Dodaars	0	6	6	9	5	5	15	0
Fuut	36	53	27	67	58	57	80	82
Aalscholver	134	164	100	179	152	162	113	61
Grote Zilverreiger	0	2	1	1	1	1	0	0
Blauwe Reiger	16	28	14	29	18	39	14	40
Lepelaar	17	0	0	0	0	0	0	0
Knobbelzwaan	104	113	99	36	23	13	14	47
Toendrarietgans	0	0	0	2	0	0	0	0
Kolgans	0	0	210	0	0	0	0	0
Grauwe Gans	223	811	459	4690	576	556	690	558
Soep-/Boerengans	0	1	0	0	1	0	0	2
Grote Canadese Gans	63	44	62	124	36	23	166	84
Brandgans	2	2	3	9	32	40	35	30
Nijlgans	12	90	55	48	26	9	21	15
Bergeend	0	0	0	3	13	12	5	31
Smient	4	83	159	110	83	370	97	0
Krakeend	66	130	260	704	1210	946	704	262
Wintertaling	202	360	706	814	524	466	434	93
Wilde Eend	193	154	273	396	191	167	304	131
Soepeend	0	11	18	12	7	6	15	6
Pijlstaart	0	0	0	0	2	0	4	0
Slobeend	0	2	0	4	0	0	0	11
Kuifeend	154	7	120	166	188	154	335	121
Brilduiker	0	0	0	6	25	13	29	2
Middelste Zaagbek	0	0	0	0	0	0	0	2
Grote Zaagbek	0	0	0	2	0	1	1	0
Bruine Kiekendief	0	0	0	0	0	0	0	5
Slechtvalk	0	2	0	0	0	0	0	1
Waterhoen	1	1	2	3	1	0	3	0
Meerkoet	165	149	193	233	308	266	348	158
Scholekster	0	0	6	15	15	19	46	26
Kievit	290	220	130	181	31	220	16	32
Watersnip	0	5	0	15	0	0	0	0
Wulp	0	0	0	19	22	0	1	2
Tureluur	0	0	0	0	1	0	0	6
Witgat	4	0	0	4	1	0	0	0
Oeverloper	3	0	0	0	0	0	0	0
Kokmeeuw	174	605	638	1171	507	2216	640	159
Stormmeeuw	8	24	46	34	43	83	40	23
Kleine Mantelmeeuw	117	11	9	0	3	9	36	88
Zilvermeeuw	57	38	88	66	51	107	36	31
Grote Mantelmeeuw	22	30	22	13	8	4	2	7
IJsvogel	2	4	1	1	0	1	0	1
Grote Gele Kwikstaart	0	0	0	1	0	0	0	0
	2069	3150	3707	9168	4162	5965	4244	2117

Spui

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 41 vastgesteld op het Spui. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Brandgans (1387 exemplaren in april), Meerkoet (839 in januari), Grauwe Gans (439 in januari)

en Kokmeeuw (444 in oktober). Het vermelden waard zijn verder vier IJsvogels in oktober, 144 Wintertalingen in december, 167 Scholeksters in maart, twee Zwartkopmeeuwen in april en maximaal 11 Middelste Zaagbekken.

Tabel 11. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Spui (code BR16..) in 2015/16.

soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars	0	3	5	18	10	12	26	5
Fuut	46	44	19	22	12	15	31	43
Aalscholver	36	17	24	12	12	13	18	8
Kleine Zilverreiger	4	0	0	0	0	0	0	0
Grote Zilverreiger	0	1	1	0	0	0	0	0
Blauwe Reiger	6	9	11	8	14	17	12	8
Knobbelzwaan	10	28	34	14	0	2	6	87
Kolgans	0	0	2	0	0	3	96	0
Grauwe Gans	0	0	22	223	439	331	410	242
Grote Canadese Gans	5	0	0	2	29	16	46	46
Brandgans	0	2	0	0	138	605	104	1387
Nijlgans	75	1	6	3	0	0	2	14
Bergeend	0	0	0	0	2	9	4	12
Smient	0	28	233	79	266	174	131	0
Chileense Smient	0	0	0	0	0	0	1	0
Krakeend	2	28	96	142	76	69	132	15
Wintertaling	0	10	100	144	5	11	19	0
Wilde Eend	51	113	117	173	272	199	243	63
Soepeend	0	2	2	3	4	3	2	1
Pijlstaart	0	1	0	0	0	0	0	0
Slobeend	0	0	0	0	0	0	0	1
Tafeleend	0	0	0	0	0	0	1	0
Kuifeend	11	6	54	4	34	17	41	37
Brilduiker	0	0	0	0	2	3	0	0
Middelste Zaagbek	0	0	4	5	2	11	10	4
Grote Zaagbek	0	0	0	0	4	0	2	0
Slechtvalk	0	0	0	0	0	0	2	0
Waterhoen	0	4	2	0	1	0	0	0
Meerkoet	71	282	357	519	839	611	479	83
Scholekster	0	1	30	18	21	102	167	74
Kievit	1	5	11	1	0	0	118	20
Grutto	0	0	0	0	0	0	13	4
Wulp	0	0	0	0	0	0	0	3
Tureluur	0	0	0	0	0	0	0	1
Zwartkopmeeuw	0	0	0	0	0	0	0	2
Kokmeeuw	319	444	141	123	135	80	137	188
Stormmeeuw	12	15	5	14	15	10	17	144
Kleine Mantelmeeuw	0	0	0	0	0	3	0	15
Zilvermeeuw	17	8	3	9	15	49	7	3
Grote Mantelmeeuw	0	3	0	0	1	1	1	0
Visdief	1	0	0	0	0	0	0	0
IJsvogel	0	4	0	1	0	0	1	0
	667	1059	1279	1537	2348	2366	2279	2510

Nieuwe Maas

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 31 vastgesteld op de Nieuwe Maas. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kokmeeuw (1567 exemplaren in december), Kuifeend (975 in januari), Zilvermeeuw (931 in

maart) en Krakeend (880 in januari). Het vermelden waard zijn verder 186 Knobbelzwanen in september, 516 Wilde Eenden in januari en (opnieuw) een Witoogeend in oktober en februari.

Tabel 12. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Nieuwe Maas (code BR21..) in 2015/16.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars	0	0	3	1	3	2	1	0
Fuut	8	35	19	39	92	23	28	23
Aalscholver	42	60	80	72	100	51	32	15
Grote Zilverreiger	0	0	1	0	0	0	0	0
Blauwe Reiger	5	8	5	4	7	0	1	8
Knobbelzwaan	186	142	115	30	39	11	2	19
Grauwe Gans	0	6	23	64	105	23	2	32
Soep-/Boerengans	0	0	0	0	1	1	0	0
Grote Canadese Gans	0	39	0	166	6	19	0	15
Nijlgans	40	40	14	21	59	23	10	38
Bergeend	0	0	0	6	23	0	0	2
Smient	0	0	8	50	104	0	0	0
Krakeend	9	148	162	299	880	243	219	81
Wintertaling	0	0	0	57	8	0	0	2
Wilde Eend	215	168	99	115	516	146	106	54
Soepeend	9	22	2	28	43	0	0	3
Tafeleend	0	5	42	19	76	29	17	0
Witoogeend	0	1	0	0	0	1	0	0
Kuifeend	5	14	1	2	975	14	8	20
Slechtvalk	2	0	0	2	1	0	1	0
Waterhoen	0	3	0	2	3	1	0	0
Meerkoet	105	153	292	270	411	146	143	66
Scholekster	0	1	0	1	3	0	22	10
Kievit	0	20	2	110	0	14	4	0
Oeverloper	2	0	0	0	0	0	0	0
Kokmeeuw	525	1260	1227	1567	1417	803	936	83
Stormmeeuw	24	120	154	246	459	350	63	11
Kleine Mantelmeeuw	553	99	111	1	0	18	74	351
Zilvermeeuw	480	395	570	652	890	199	931	144
Pontische Meeuw	1	2	2	0	0	2	0	0
Geelpootmeeuw	0	7	2	0	0	0	0	0
Grote Mantelmeeuw	32	11	33	20	33	15	7	5
IJsvogel	0	0	1	0	0	0	0	0
	2243	2759	2968	3844	6254	2134	2607	982

Nieuwe Waterweg en Calandkanaal

Van de te tellen soorten werden er van juli tot april 35 vastgesteld op de Nieuwe Waterweg en het Calandkanaal. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kleine Mantelmeeuw (1368 exemplaren in juli), Zilvermeeuw (1338 in juli),

Aalscholver (843 in november) en Knobbeltzwaan (712 in augustus). Het vermelden waard zijn verder 547 Krakeenden en 346 Scholeksters in november, een Zeekoet in januari en 142 Visdieven in april.

Tabel 13. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Nieuwe Waterweg en Calandkanaal (code BR22..) in 2015/16.

soort	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars	0	0	0	0	3	0	2	0	1	0
Fuut	8	7	1	1	4	12	6	37	10	20
Aalscholver	298	171	62	43	843	31	128	359	25	14
Blauwe Reiger	0	3	7	8	0	1	3	5	2	4
Knobbeltzwaan	670	712	372	200	59	31	4	20	10	119
Grauwe Gans	9	0	0	0	0	0	5	0	32	95
Soep-/Boerengans	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Grote Canadese Gans	0	5	0	0	0	0	0	0	6	3
Nijlgans	3	1	9	6	0	4	2	8	10	11
Bergeend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Smient	0	0	8	115	406	390	531	360	350	0
Krakeend	0	56	61	43	547	531	395	411	346	216
Wintertaling	0	1	0	0	28	112	172	136	0	0
Wilde Eend	112	49	88	82	106	3	38	141	25	19
Soepeend	1	4	5	0	6	0	0	14	2	1
Tafeleend	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Kuifeend	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Slechtvalk	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Meerkoet	36	27	19	29	102	2	14	89	9	24
Scholekster	26	142	154	139	346	137	134	196	53	74
Kievit	0	6	0	0	0	105	6	6	0	0
Regenwulp	1	2	0	0	0	0	0	0	0	4
Wulp	0	20	15	45	51	40	28	15	11	1
Tureluur	0	0	0	0	0	1	3	0	2	0
Oeverloper	6	40	6	1	0	0	0	0	0	0
Steenloper	0	0	10	0	17	0	3	14	0	0
Kokmeeuw	369	264	233	40	209	446	174	611	237	24
Stormmeeuw	6	7	9	1	7	54	5	190	33	43
Kleine Mantelmeeuw	1368	635	23	38	4	7	0	9	266	776
Zilvermeeuw	1338	744	628	665	1121	825	361	1019	647	629
Pontische Meeuw	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0
Geelpootmeeuw	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Grote Mantelmeeuw	2	5	20	5	113	100	18	16	27	7
Meeuw ongedet.	140	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Visdief	92	12	0	0	0	0	0	0	0	142
Zeekoet	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
IJsvogel	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0
Grote Gele Kwikstaart	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0
	4485	2918	1731	1461	3977	2834	2036	3657	2105	2233

Hartelkanaal en aangrenzende havens

Van de te tellen soorten werden er van juli tot april 39 vastgesteld op het Hartelkanaal en in de aangrenzende havens. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kuifeend (6931 exemplaren in januari), Zilvermeeuw (2015 in december), Kleine

Mantelmeeuw (1591 in juli) en Tafeleend (1280 in januari). Het vermelden waard zijn verder 404 Knobbelzwanen in juli en 1008 Tafeleenden in februari.

Tabel 14. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Hartelkanaal en aangrenzende havens (code BR23..) in 2015/16.

Soort	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars	0	0	0	0	1	3	1	2	3	0
Fuut	10	0	10	3	17	25	18	33	32	40
Aalscholver	45	42	65	62	77	47	28	41	27	21
Blauwe Reiger	10	6	5	4	10	6	14	4	1	3
Knobbelzwaan	404	277	128	83	73	4	6	8	4	11
Zwarte Zwaan	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Grauwe Gans	22	25	1	0	9	40	396	125	223	121
Soep-/Boerengans	0	0	0	18	0	2	0	7	0	0
Grote Canadese Gans	0	0	0	1	0	0	106	21	26	57
Kleine Canadese Gans	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Brandgans	0	0	0	0	0	0	38	0	19	39
Nijlgans	29	58	0	48	30	9	18	27	27	30
Bergeend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Smient	0	0	0	16	72	20	1	35	39	0
Chileense Smient	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Krakeend	10	53	43	194	893	990	445	1007	856	152
Wintertaling	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0
Wilde Eend	38	56	45	225	62	110	89	64	82	28
Soepeend	2	6	3	13	2	1	2	1	1	2
Tafeleend	0	3	5	37	201	180	1280	474	159	3
Kuifeend	2	11	78	489	431	1558	6931	1334	460	9
Eider	0	0	0	1	0	0	0	0	4	0
Middelste Zaagbek	0	0	0	0	0	2	1	4	5	2
Waterhoen	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Meerkoet	6	13	15	21	89	96	87	60	33	10
Scholekster	15	2	3	26	21	32	32	80	42	50
Goudplevier	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Kievit	0	0	8	0	47	0	7	0	63	43
Wulp	0	0	0	2	6	0	8	1	0	0
Tureluur	0	0	0	0	0	1	0	14	0	0
Witgat	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Oeverloper	6	6	2	0	0	1	0	0	0	0
Kokmeeuw	252	46	23	74	68	88	107	31	113	3
Stormmeeuw	6	0	4	29	30	78	15	41	72	113
Kleine Mantelmeeuw	1591	479	32	28	8	1	0	0	396	1467
Zilvermeeuw	838	794	613	578	384	2015	1013	221	720	650
Pontische Meeuw	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Geelpootmeeuw	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Grote Mantelmeeuw	3	1	12	10	65	22	22	10	3	5
Visdief	50	2	0	0	0	0	0	0	0	57
IJsvogel	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grote Gele Kwikstaart	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0
Hybr.Brand- x Canadese Gans	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	3340	1880	1095	1963	2597	5331	10672	3646	3416	2919

Hollandsche IJssel

Alleen in januari is een telling uitgevoerd langs de Hollandsche IJssel (per auto). De resultaten waren vergelijkbaar met die van een jaar eerder. Van de te tellen soorten werden er 22 vastgesteld. Een vrij hoog aantal van 363 Wilde Eenden is vermeldenswaardig.

Tabel 15. Vastgestelde aantallen per soort in Hollandsche IJssel (code BR27..) in januari 2016.

Soort	jan
Dodaars	2
Fuut	36
Aalscholver	42
Blauwe Reiger	4
Knobbelzwaan	1
Grauwe Gans	42
Grote Canadese Gans	10
Nijlgans	3
Bergeend	3
Smient	4
Krakeend	68
Wilde Eend	363
Tafeleend	5
Kuifeend	53
Waterhoen	3
Meerkoet	164
Scholekster	2
Kokmeeuw	170
Stormmeeuw	145
Kleine Mantelmeeuw	1
Zilvermeeuw	36
Grote Mantelmeeuw	1
	1158

Nieuwe Merwede

Van de te tellen soorten werden er van juli tot juni 41 vastgesteld op de Nieuwe Merwede. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kuifeend (1710 exemplaren in oktober), Wilde Eend (1260 in augustus), Meerkoet (1251 in augustus) en Kokmeeuw (710 in augustus). Het vermelden waard zijn verder 665 Krakeenden, 52 Lepelaars en 43

Grote Zilverreigers in augustus, vijf Visarenden in september, 194 Brilduikers en 79 Grote Zaagbekken in maart, vier Zomertalingen in april en vijf Zwarte Sterns in mei. Mogelijk heeft het recent beschikbaar komen van de nabijgelegen Noordwaard als zoetwatergetijdengebied invloed gehad op de aantallen vogels langs de Nieuwe Merwede.

Tabel 16. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Nieuwe Merwede (codes BR32.. en BR34..) in 2015/16.

soort	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun
Dodaars	0	0	1	0	6	0	4	2	5	0	4	0
Fuut	28	243	37	117	70	22	38	31	60	64	141	12
Aalscholver	28	101	60	60	56	25	56	49	112	34	130	37
Kleine Zilverreiger	2	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Grote Zilverreiger	0	43	6	7	4	0	0	0	3	2	2	0
Blauwe Reiger	7	32	4	12	4	2	1	2	3	0	6	12
Lepelaar	0	52	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Knobbelzwaan	11	55	53	34	210	35	3	8	12	47	216	86
Grauwe Gans	23	94	0	38	106	5	3	0	40	30	243	51
Soep-/Boerengans	6	1	0	0	0	0	0	0	0	0	7	6
Grote Canadese Gans	0	52	2	2	0	0	15	0	4	5	12	31
Brandgans	0	0	0	0	0	0	0	0	110	0	24	0
Nijlgans	1	40	4	6	1	2	0	0	2	0	46	6
Bergeend	0	0	0	0	0	0	0	0	28	13	14	12
Smient	0	0	0	43	0	40	0	14	364	0	0	0
Krakeend	40	665	38	332	374	29	52	46	127	54	44	13
Wintertaling	0	0	0	2	0	5	30	30	298	16	0	0
Wilde Eend	43	1260	121	349	302	67	46	128	248	14	110	32
Soepeend	0	30	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Zomertaling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0
Slobeend	0	72	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tafeleend	2	0	0	19	1	0	0	0	0	0	2	0
Kuifeend	21	10	417	1710	223	100	934	393	613	88	12	3
Brilduiker	0	0	0	0	48	53	59	98	194	1	0	0
Grote Zaagbek	0	0	0	0	0	6	47	25	79	2	5	0
Bruine Kiekendief	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Visarend	0	1	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Slechtvalk	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Meerkoet	70	1251	211	1239	124	25	58	20	72	67	57	25
Scholekster	1	2	0	0	0	0	0	0	10	7	23	8
Kievit	0	92	206	251	0	0	0	0	0	0	5	0
Wulp	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	5
Oeverloper	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Kokmeeuw	33	710	271	40	9	0	2	0	45	0	81	75
Stormmeeuw	10	20	77	103	6	8	3	4	41	17	34	7
Kleine Mantelmeeuw	4	36	24	0	0	0	0	0	0	5	7	9
Zilvermeeuw	4	33	35	13	3	0	1	1	9	4	26	26
Pontische Meeuw	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Geelpootmeeuw	0	1	2	3	0	0	0	0	1	0	0	0
Grote Mantelmeeuw	4	16	12	14	8	2	3	5	8	1	6	0
Visdief	11	52	0	0	0	0	0	0	0	0	25	28
Zwarte Stern	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	1
IJsvogel	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
	349	4976	1587	4395	1555	426	1355	857	2489	476	1291	491

Amer

Van de te tellen soorten werden er van juli tot juni 45 vastgesteld op de Amer. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Kuifeend (8130 exemplaren in februari), Krakeend (1681 in november), Meerkoet (1431 in september) en Wilde Eend

(1322 in januari). Het vermelden waard zijn verder 663 Kieviten in september, negen IJsvogels in oktober, 257 Pijlstaarten en 181 Brilduikers in februari en acht Middelste Zaagbekken in maart.

Tabel 17. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Amer (code BR35..) in 2015/16.

soort	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun
Dodaars	0	1	0	0	3	2	3	3	5	0	0	0
Fuut	29	113	123	70	38	119	62	105	110	129	103	25
Aalscholver	17	50	71	73	66	111	84	52	58	21	18	15
Kleine Zilverreiger	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Grote Zilverreiger	0	3	3	8	2	1	2	0	3	0	0	0
Blauwe Reiger	9	20	22	22	17	13	17	7	9	11	10	7
Lepelaar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
Knobbeltwaan	154	167	38	22	17	17	12	7	5	15	81	49
Kolgans	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0
Grauwe Gans	219	30	16	61	273	430	518	343	50	20	569	30
Soep-/Boerengans	0	22	0	0	0	0	0	0	1	0	10	0
Grote Canadese Gans	0	0	0	0	12	0	0	5	19	5	11	0
Kleine Canadese Gans	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	5	0
Brandgans	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Nijlgans	2	29	7	6	3	8	6	2	4	8	29	6
Bergeend	0	0	0	0	1	0	0	0	0	13	8	0
Smient	0	0	12	630	106	191	213	742	190	0	0	0
Krakeend	50	291	605	1477	1681	287	173	735	337	158	57	19
Wintertaling	0	0	0	142	85	242	265	357	35	95	0	0
Wilde Eend	77	429	370	1170	1146	1250	1322	1013	363	101	117	97
Soepeend	0	23	1	11	8	25	11	14	4	6	0	0
Pijlstaart	0	0	0	1	0	67	152	257	0	0	0	0
Slobeend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	0	0
Tafeleend	10	7	0	82	32	18	28	81	73	0	0	0
Kuifeend	467	795	1222	2838	5844	5867	6825	8130	850	307	35	3
Brilduiker	0	0	0	13	51	41	96	181	71	0	0	0
Nonnetje	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Middelste Zaagbek	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0
Grote Zaagbek	0	0	0	0	0	12	22	10	11	0	0	0
Bruine Kiekendief	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Visarend	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Slechtvalk	0	1	0	3	1	1	0	0	2	1	0	0
Waterral	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Waterhoen	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Meerkoet	51	526	1431	512	470	742	408	172	175	116	78	16
Scholekster	0	0	0	0	0	0	0	0	22	14	6	0
Kievit	0	72	663	144	58	0	0	0	4	0	0	0
Oeverloper	0	7	0	0	0	0	0	0	0	2	7	0
Kokmeeuw	45	495	16	206	164	77	124	115	55	8	1	26
Stormmeeuw	22	40	22	37	28	26	10	7	21	26	3	9
Kleine Mantelmeeuw	6	13	0	0	0	0	0	0	0	13	12	6
Zilvermeeuw	8	26	4	15	9	2	1	3	30	27	11	4
Pontische Meeuw	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Geelpootmeeuw	0	2	2	2	1	1	0	0	0	0	2	0
Grote Mantelmeeuw	3	5	23	10	3	1	5	3	3	5	3	0
Visdief	12	21	0	0	0	0	0	0	0	0	11	15
IJsvogel	0	6	1	9	8	5	0	0	0	0	1	0
	1183	3195	4653	7567	10.130	9562	10.359	12.344	2519	1112	1191	329

Hollandsch Diep

Van de te tellen soorten werden er van juli tot juni 65 vastgesteld op het Hollandsch Diep. De vijf soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Grauwe Gans (5815 exemplaren in augustus), Brandgans (4250 in februari), Kuifeend (3000 in januari), Meerkoet (2210 in oktober) en Kolgans (2210 in december). Het vermelden waard zijn verder 403 Nijlganzen in

juli, acht Casarca's en twee Krombekstrandlopers in augustus, 393 Knobbelzwanen in september, een Roodkeelduiker in november, 1244 Wilde Eenden en zes Toppers in januari, 527 Brilduikers in februari, 83 Lepelaars in juni en maximaal 50 Middelste Zaagbekken.

Tabel 18. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Hollandsch Diep (code BR41..) in 2015/16.

Soort	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	Mei	jun
Roodkeelduiker	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Dodaars	0	0	0	19	12	8	20	24	7	0	0	0
Fuut	277	250	84	302	128	53	42	115	35	157	113	97
Aalscholver	69	249	144	158	102	65	41	46	72	55	34	126
Kleine Zilverreiger	4	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Grote Zilverreiger	5	25	12	25	9	9	7	7	3	2	0	2
Blauwe Reiger	20	39	10	36	11	11	10	14	4	10	6	24
Lepelaar	45	1	8	4	0	0	0	0	38	16	15	83
Knobbelzwaan	57	130	393	251	29	7	0	3	4	34	94	81
Zwarte Zwaan	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Toendrarietgans	0	0	0	0	3	0	0	26	0	0	0	0
Kolgans	0	0	0	397	365	2210	0	787	0	0	0	0
Grauwe Gans	863	5815	75	728	340	2738	71	820	478	1027	1034	5230
Soep-/Boerengans	3	9	0	3	3	3	0	3	3	3	2	4
Indische Gans	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grote Canadese Gans	287	81	9	47	7	9	0	35	40	60	13	216
Kleine Canadese Gans	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0
Brandgans	0	275	0	214	210	710	5	4250	42	1088	487	16
Nijlgans	403	109	22	31	27	13	0	13	9	12	5	52
Casarca	2	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bergeend	21	17	0	1	0	5	0	84	196	123	124	101
Smient	0	50	65	444	343	297	890	906	0	0	0	0
Krakeend	299	2150	679	1705	482	105	490	1350	83	58	30	233
Wintertaling	5	0	37	1180	2	194	380	434	90	42	0	0
Wilde Eend	242	373	352	873	863	312	1244	989	143	157	95	325
Soepeend	2	2	2	2	2	0	0	9	0	2	0	2
Pijlstaart	0	0	0	70	0	5	0	0	0	0	0	0
Slobeend	0	2	11	7	0	7	0	0	0	4	0	0
Tafeleend	24	43	0	54	4	0	47	60	29	7	4	24
Kuifeend	275	738	755	2280	2678	1965	3000	5326	922	226	71	260
Topper	0	0	0	0	0	0	6	0	1	0	0	0
Brilduiker	0	0	0	1	178	208	465	527	138	0	0	0
Nonnetje	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	0	0
Middelste Zaagbek	11	0	0	50	24	50	40	46	29	20	0	4
Grote Zaagbek	0	0	0	0	26	29	14	19	3	4	0	0
Zeearend	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	0	1
Bruine Kiekendief	2	4	1	0	0	0	0	0	1	0	1	3
Blauwe Kiekendief	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Visarend	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Slechtvalk	0	0	2	4	1	0	0	0	0	1	0	0
Waterhoen	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Meerkoet	682	1067	1127	2210	728	432	270	284	152	70	31	133
Scholekster	12	2	0	0	1	0	0	7	67	38	11	29
Kluut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	13
Bontbekplevier	0	4	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0

Tabel 18. Vervolg.

Soort	jul	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	Mei	jun
Goudplevier	0	2	0	40	0	0	0	0	0	0	0	0
Kievit	5	222	159	686	0	780	0	91	10	47	23	18
Krombekstrandloper	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bonte Strandloper	0	2	2	0	0	0	0	40	48	0	0	0
Kemphaan	0	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Watersnip	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grutto	0	0	0	0	0	0	0	0	8	2	2	0
Wulp	5	9	0	23	0	45	0	34	0	3	0	0
Tureluur	0	1	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0
Witgat	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bosruiter	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oeverloper	21	10	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0
Zwartkopmeeuw	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	1
Kokmeeuw	399	355	605	115	82	77	544	156	20	51	10	83
Stormmeeuw	57	18	20	18	11	8	16	11	7	34	5	61
Kleine Mantelmeeuw	125	97	2	1	0	0	5	0	152	36	39	1312
Zilvermeeuw	67	26	9	20	19	3	74	11	28	20	16	85
Geelpootmeeuw	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Grote Mantelmeeuw	30	20	19	19	14	14	21	11	15	6	0	6
Visdief	101	87	1	0	0	0	0	0	0	0	37	66
IJsvogel	2	0	1	1	1	1	0	1	2	0	0	0
Grote Gele Kwikstaart	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Hybr. Knobbel- x Zwarte Zwaan	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	4425	12.336	4612	12.021	6706	10.375	7706	16.543	2883	3432	2310	8703

Lek

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 36 vastgesteld op de Lek. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Smient (3788 exemplaren in januari), Wilde Eend (1216

in januari), Krakeend (1068 in januari) en Grauwe Gans (1017 in december). Het vermelden waard zijn verder twee Kleine Zwanen in januari, 53 Grutto's in maart en vijf Bruine Kiekendieven in april.

Tabel 19. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Lek (code RG43..) in 2015/16.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Dodaars	0	3	2	4	3	0	1	0
Fuut	13	10	11	72	37	8	20	38
Aalscholver	11	22	23	42	57	35	15	10
Grote Zilverreiger	0	0	0	0	2	0	0	0
Blauwe Reiger	2	2	3	3	15	1	0	10
Ooievaar	0	0	0	0	1	0	0	0
Knobbelzwaan	4	18	15	10	30	0	7	6
Kleine Zwaan	0	0	0	0	2	0	0	0
Kolgans	0	0	1	3	0	0	0	0
Grauwe Gans	1	289	51	1017	812	538	731	476
Soep-/Boerengans	15	10	8	12	18	0	7	5
Grote Canadese Gans	3	79	7	148	196	34	34	11
Kleine Canadese Gans	0	0	0	4	0	0	0	0
Nijlgans	12	32	10	65	21	4	155	75
Bergeend	0	0	0	6	18	0	0	0
Smient	0	116	260	295	3788	866	552	0
Krakeend	23	223	486	696	1068	204	357	58
Wintertaling	43	4	56	38	45	18	86	0
Wilde Eend	161	229	281	795	1216	171	209	121
Soepeend	7	16	16	31	34	0	13	7
Tafeleend	0	0	0	0	24	0	0	0
Kuifeend	1	12	1	20	414	2	14	0
Bruine Kiekendief	0	0	0	0	0	0	0	5
Waterhoen	0	1	1	0	2	0	0	0
Meerkoet	101	162	150	173	166	45	42	68
Scholekster	0	0	1	1	0	37	12	11
Watersnip	0	0	0	3	0	0	0	0
Grutto	0	0	0	0	0	0	53	0
Wulp	0	0	0	0	80	0	0	28
Kokmeeuw	328	223	426	414	380	677	82	11
Stormmeeuw	32	19	48	201	370	578	19	1
Kleine Mantelmeeuw	8	5	3	0	0	1	1	21
Zilvermeeuw	26	9	5	27	31	0	8	3
Pontische Meeuw	1	2	0	0	0	0	0	0
Geelpootmeeuw	0	1	1	0	0	0	0	0
Grote Mantelmeeuw	4	6	0	5	4	0	1	1
Visdief	0	0	0	0	0	0	0	2
IJsvogel	1	0	0	1	1	0	1	1
	797	1493	1866	4086	8835	3219	2420	969

Afgedamde Maas

Alleen in januari is een telling uitgevoerd op de Afgedamde Maas. Er werden aanzienlijk meer vogels geteld dan een jaar eerder (toen in totaal 6888). Van de te tellen soorten werden er 36 vastgesteld. Een vrij hoog aantal van 1384 Grauwe Ganzen is vermeldenswaardig, evenals schaarse soorten als Ooievaar en Nonnetje. Een groep van (minimaal) vijf Sneeuwganzen verbleef al geruime tijd in de omgeving.

Tabel 20. Vastgestelde aantallen per soort in Afgedamde Maas (code RG74..) in januari 2016.

Soort	jan
Dodaars	52
Fuut	157
Aalscholver	76
Grote Zilverreiger	0
Blauwe Reiger	14
Ooievaar	2
Knobbelzwaan	2
Zwaangans/Chin. Knobbelgans	10
Kolgans	480
Grauwe Gans	1384
Soep-/Boerengans	64
Sneeuwganzen	5
Grote Canadese Gans	468
Brandgans	305
Nijlgans	260
Bergeend	2
Smient	1164
Krakeend	275
Wintertaling	76
Wilde Eend	869
Slobeend	20
Tafeleend	8
Kuifeend	375
Brilduiker	1
Nonnetje	3
Grote Zaagbek	4
Slechtvalk	1
Waterhoen	8
Meerkoet	1776
Scholekster	15
Kievit	25
Watersnip	3
Wulp	73
Kokmeeuw	427
Stormmeeuw	118
Zilvermeeuw	13
Grote Mantelmeeuw	1
IJsvogel	1
	8537

Bergsche Maas

Van de te tellen soorten werden er van september tot april 41 vastgesteld op de Bergsche Maas. De vier soorten met de hoogste seizoensmaxima waren Grauwe Gans (2751 exemplaren in november), Smient (2021 exemplaren in februari), Wilde Eend (1157 in februari) en Kokmeeuw (1006 in november).

Het vermelden waard zijn verder een Parelduiker in januari, 877 Meerkoeten, 821 Grote Canadese Ganzen, 756 Kolganzen en 629 Wulpen in februari, 241 Scholeksters in maart en meer of minder exotische soorten als (opnieuw) Sneeuwgangs, Indische Gans, Chinese Knobbelgans en Mandarijneend.

Tabel 21. Vastgestelde aantallen per soort per maand in Bergsche Maas (code RG75..) in 2015/16.

Soort	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr
Parelduiker	0	0	0	0	1	0	0	0
Dodaars	0	7	5	2	9	5	3	0
Fuut	33	25	17	27	26	20	50	68
Aalscholver	19	23	22	25	45	32	27	16
Grote Zilverreiger	0	7	2	4	2	6	1	0
Blauwe Reiger	3	2	3	2	3	4	0	1
Ooievaar	0	0	0	0	0	0	0	2
Knobbelzwaan	1	0	0	6	1	2	2	1
Zwaangans/Chin. Knobbelgans	0	0	0	0	0	11	10	10
Toendrarietgans	0	0	0	286	0	0	0	0
Kolganzen	0	17	41	423	195	756	120	0
Grauwe Gans	22	1929	2751	2629	597	1426	185	102
Soep-/Boerengans	10	56	26	49	36	105	14	17
Indische Gans	0	0	0	0	0	0	0	2
Sneeuwgangs	0	0	0	0	0	5	0	0
Grote Canadese Gans	260	563	728	656	652	821	397	157
Kleine Canadese Gans	0	0	0	1	0	0	0	0
Brandgans	0	1	7	9	7	309	122	3
Nijlgans	191	366	271	116	72	121	165	236
Bergeend	0	0	0	0	1	2	1	0
Mandarijneend	0	0	0	1	0	1	0	0
Smient	0	88	293	1109	1630	2021	533	0
Krakeend	2	0	246	269	455	439	137	14
Wintertaling	0	0	0	79	61	61	29	0
Wilde Eend	191	203	749	757	1042	1157	191	58
Soepeend	10	11	6	16	40	2	0	7
Pijlstaart	0	1	0	2	6	2	0	0
Slobeend	0	0	0	0	2	0	0	0
Kuifeend	7	1	1	0	4	2	0	0
Slechtvalk	0	0	0	2	0	0	0	1
Meerkoet	123	113	163	395	598	877	757	61
Scholekster	0	0	0	1	0	47	241	47
Kievit	0	0	0	0	167	65	9	4
Grutto	0	0	0	0	0	0	40	0
Wulp	0	0	11	0	378	629	231	2
Oeverloper	0	0	0	0	0	0	0	1
Kokmeeuw	197	964	1006	309	566	71	585	0
Stormmeeuw	61	16	117	95	222	265	385	0
Kleine Mantelmeeuw	2	6	1	0	0	3	1	5
Zilvermeeuw	7	36	61	70	42	88	98	6
Pontische Meeuw	3	0	0	0	1	1	0	0
Geelpootmeeuw	1	0	1	0	0	0	0	0
Grote Mantelmeeuw	1	2	0	0	4	0	3	3
IJsvogel	0	0	1	0	0	0	0	0
Hybride Canadese- x Grauwe gans	0	0	0	1	2	1	0	1
	1144	4437	6529	7341	6867	9357	4337	825

4.3. Verspreiding van karakteristieke vogelsoorten

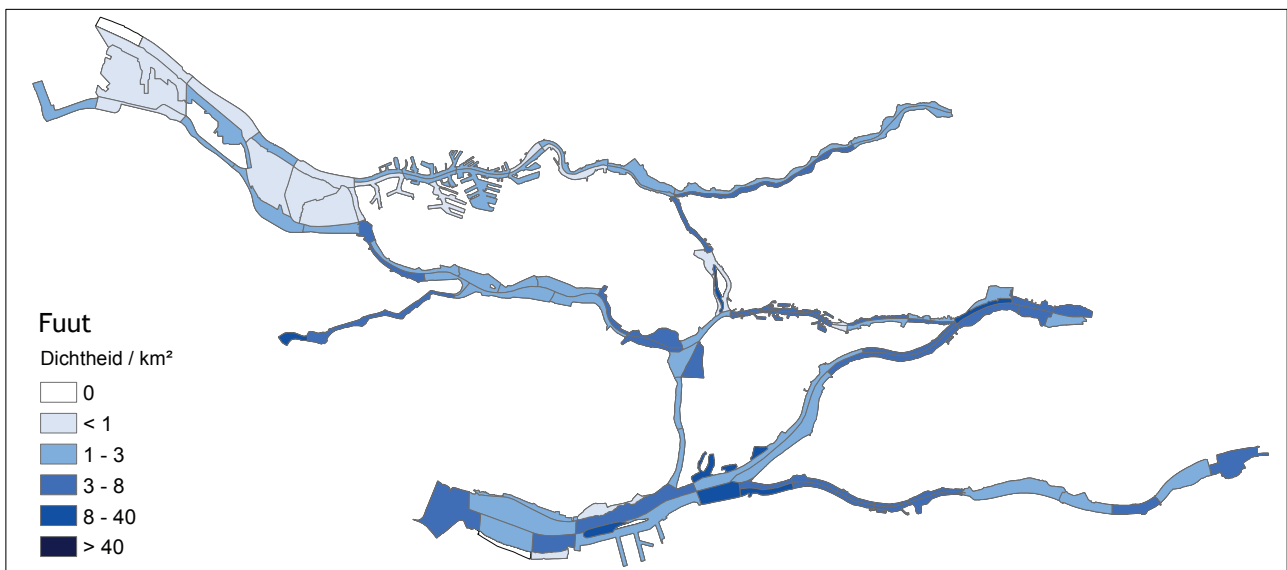
Om de aantallen in gebieden onderling goed te kunnen vergelijken en zodoende een goed beeld te krijgen van de (relatieve) verspreiding van vogelsoorten over het onderzoeksgebied zijn de getelde aantallen vogels omgerekend naar dichtheden. Hiervoor zijn de gemiddelden voor september-april gedeeld door de oppervlakte van het betreffende telgebied. Voor

een goede onderlinge vergelijkbaarheid zijn voor alle soorten dezelfde aantalsklassen gehanteerd. Hieronder volgt een bespreking voor een aantal karakteristieke vogelsoorten aan de hand van de verspreidingskaarten. De begrippen seizoensmaximum en seizoensgemiddelde zijn hier eveneens berekend over de periode september-april.

Fuut

De Fuut is in het gehele onderzoeksgebied het gehele jaar door een talrijke verschijning. In de periode van september tot april schommelden de aantallen maandelijks rond het seizoensgemiddelde van 580,6,

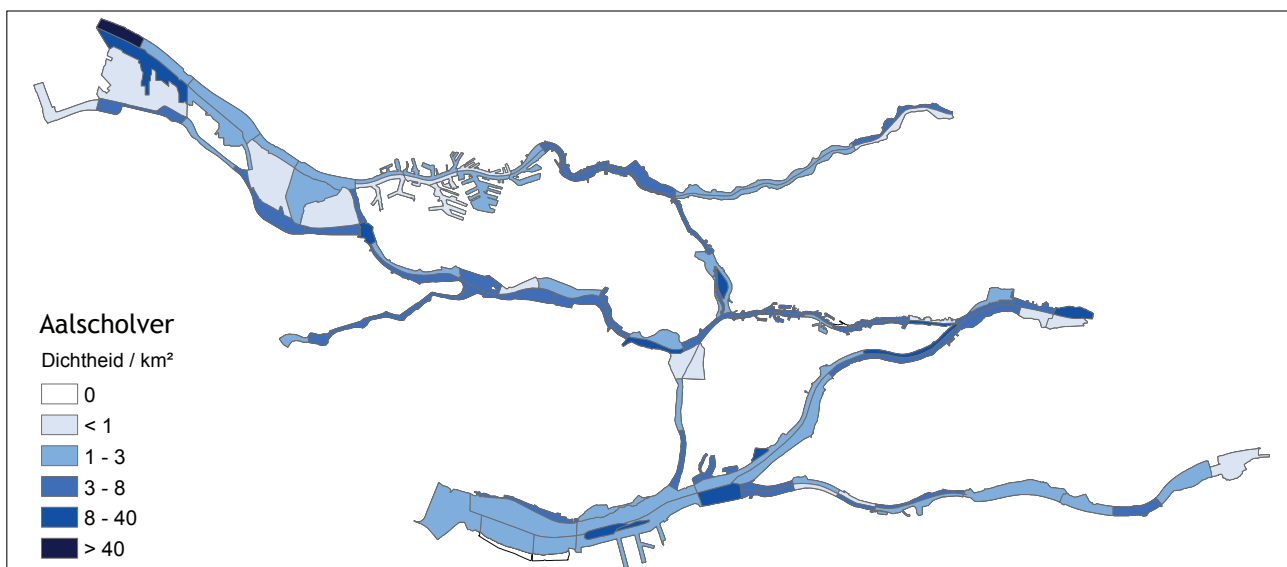
met een maximum van 767 in april. Tijdens de meeste tellingen worden er verspreid enkele 10-tallen opgetekend, zonder omvangrijke concentraties.

Aalscholver

Met een seizoensgemiddelde van 806,8 exemplaren en een maximum van 1514 in november, was de Aalscholver het gehele jaar behoorlijk talrijk in het Benedenrivierengebied. De meeste tellingen leverden totalen op van enkele 10-tallen (verspreide)

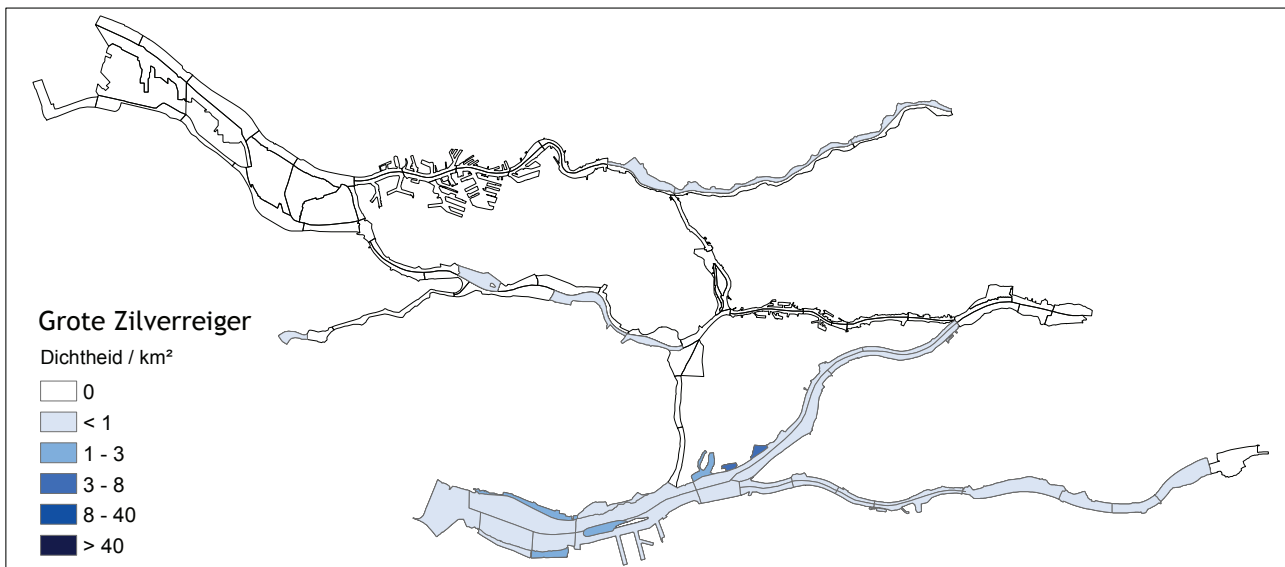
exemplaren, maar grotere concentraties werden ook wel gevonden, zoals nabij zee in de Europoort (bijvoorbeeld 843 in november op de Nieuwe Waterweg en het Calandkanaal).

Grote Zilverreiger

De aantallen van de Grote Zilverreiger doen lokaal soms niet meer onder voor die van de Blauwe Reiger. Wel lag het seizoensmaximum (50 in oktober) ongeveer de helft lager dan in het voorgaande seizoen.

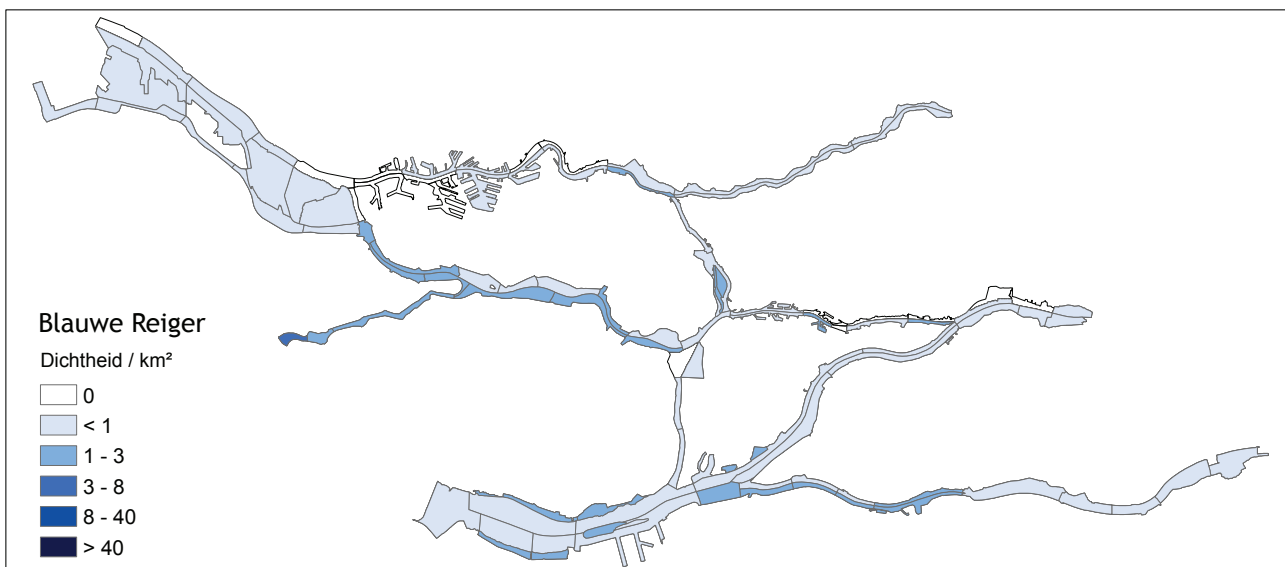
Vooral rond de Biesbosch en langs het Hollandsch Diep werd de soort waargenomen. Het seizoensgemiddelde kwam uit op 18,5.

Blauwe Reiger

De laatste jaren gaat het de Blauwe Reiger niet voor de wind. Zowel bij de broedvogel- als de winterpopulatie zijn afnames geconstateerd (zie <https://www.sovon.nl/nl/soort/1220> voor landelijke trendgrafieken). Tijdens de tellingen in het

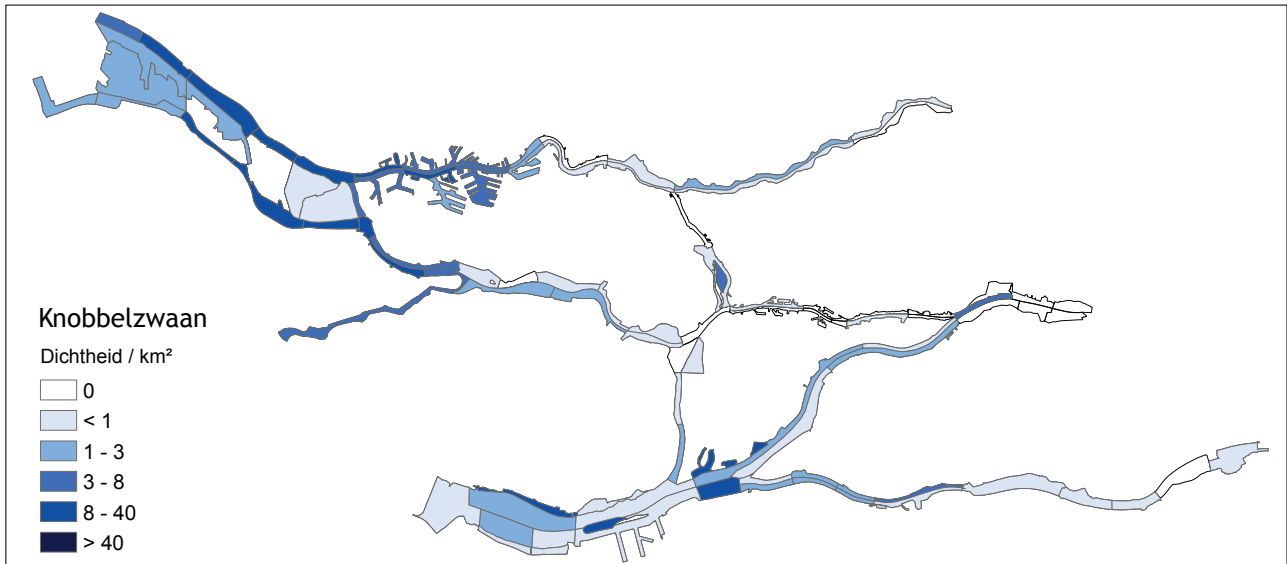
Benedenrivierengebied was de soort nog steeds nadrukkelijk aanwezig (bijna altijd en overal), maar de aantallen maakten weinig indruk. De beste maand was oktober, met (slechts) 139 exemplaren. Het seizoensgemiddelde lag op 95,3.

Knobbelzwaan

Het seizoensmaximum van 1326 Knobbelzwanen werd bereikt in september, maar als er in de zomermaanden net zo intensief geteld zou zijn, dan zou dat veel hogere aantallen hebben opgeleverd. Dan zijn namelijk op meerdere plekken

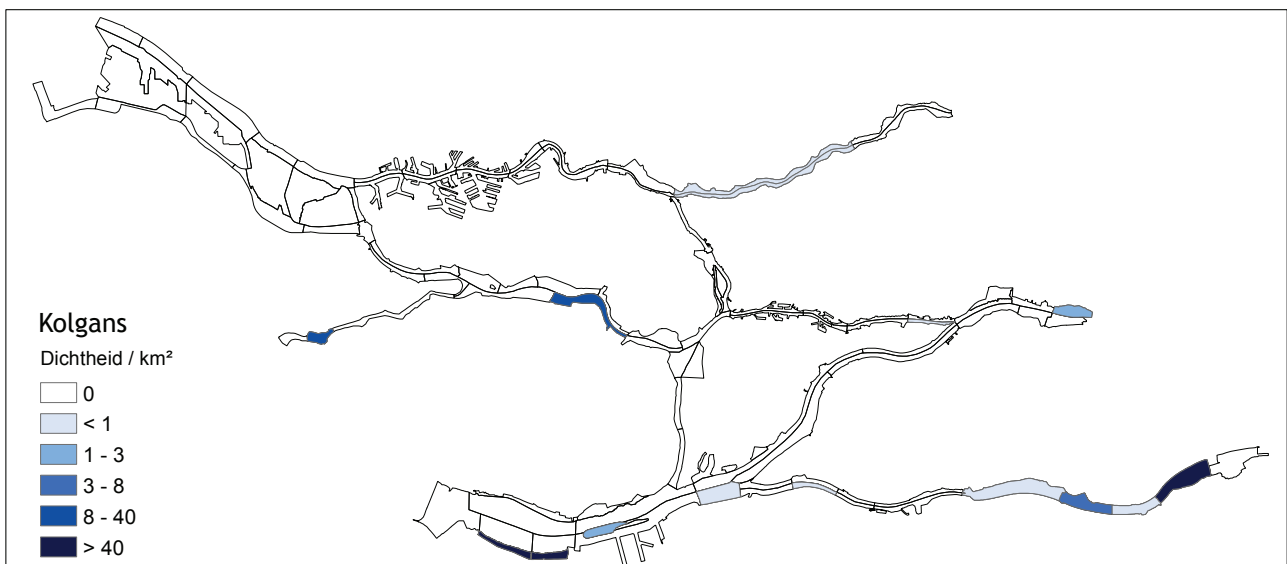
(zoals in de Europoort) ruiconcentraties te verwachten. Alleen al op de Nieuwe Waterweg en het Calandkanaal werden in augustus 712 Knobbelzwanen geteld. Ook het seizoensgemiddelde van 467,3 zou dan hoger uitvallen.

Kolgans

In 2015/16 was de Kolgans in het Benedenrivierengebied vooral goed vertegenwoordigd in december (seizoenspiek van 2641 exemplaren). De soort overwintert talrijk in de directe omgeving maar is overdag vooral te vinden in agrarische gebieden en minder op open wateren. Binnen het

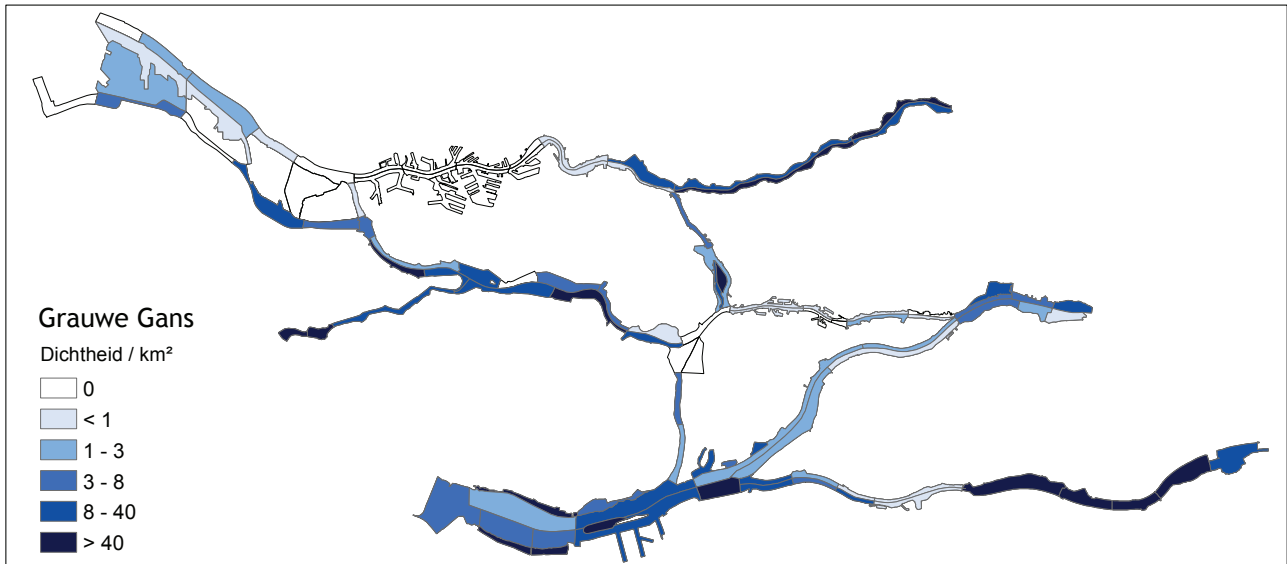
onderzoeksg gebied is de soort dan ook het vaakst aangetroffen op plekken met brede (grasland)uiterwaarden zoals langs de Bergsche Maas. Het seizoensgemiddelde kwam uit op 705,5 exemplaren. Van april tot september was de soort nagenoeg afwezig.

Grauwe Gans

Met een seizoensgemiddelde van 4347,9 was de Grauwe Gans (opnieuw) de op één na talrijkste soort. De seizoenspiek werd in december opgetekend (11.915 exemplaren). De soort foerageert graag op gras, maar is daarbij minder gebonden aan uitge-

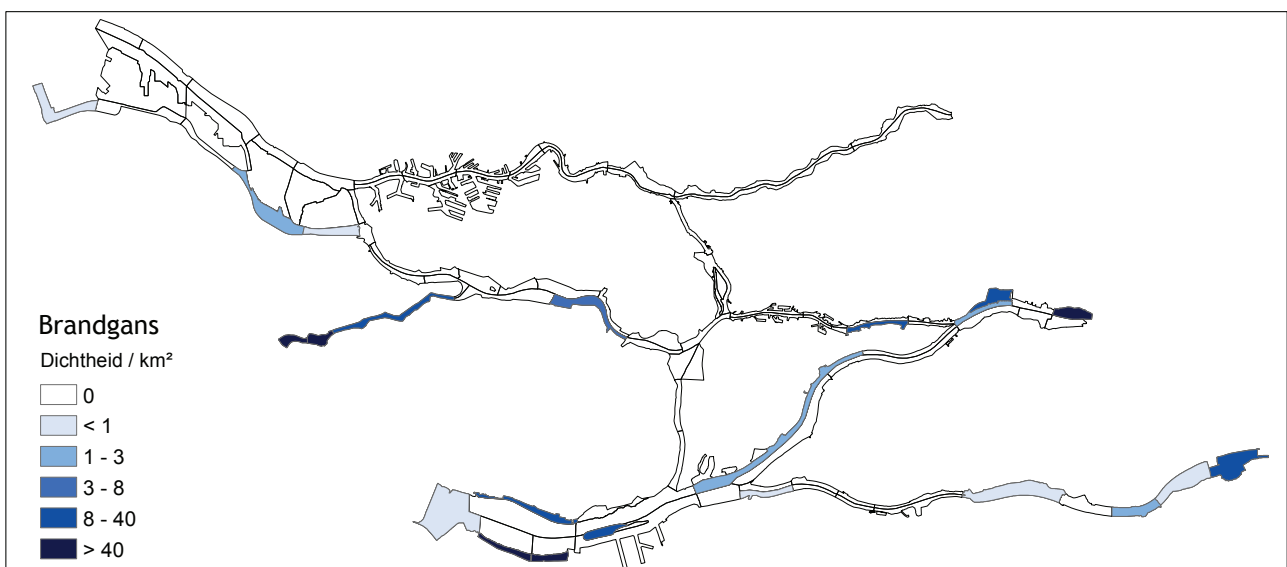
strecte percelen dan enkele andere ganzensoorten; kleine gazons of met gras begroeide wegbermen of dijken worden ook benut. Alleen in stedelijk gebied was de presentie duidelijk lager.

Brandgans

Maximaal werden 6193 Brandganzen geteld (februari). Het seizoensgemiddelde bedroeg 1647,9 (ruim meer dan de 585,4 uit 2014/15). Vooral in (grasland) uiterwaarden zijn foeragerende overwinteraars te verwachten. Als broedvogel neemt de soort de laatste

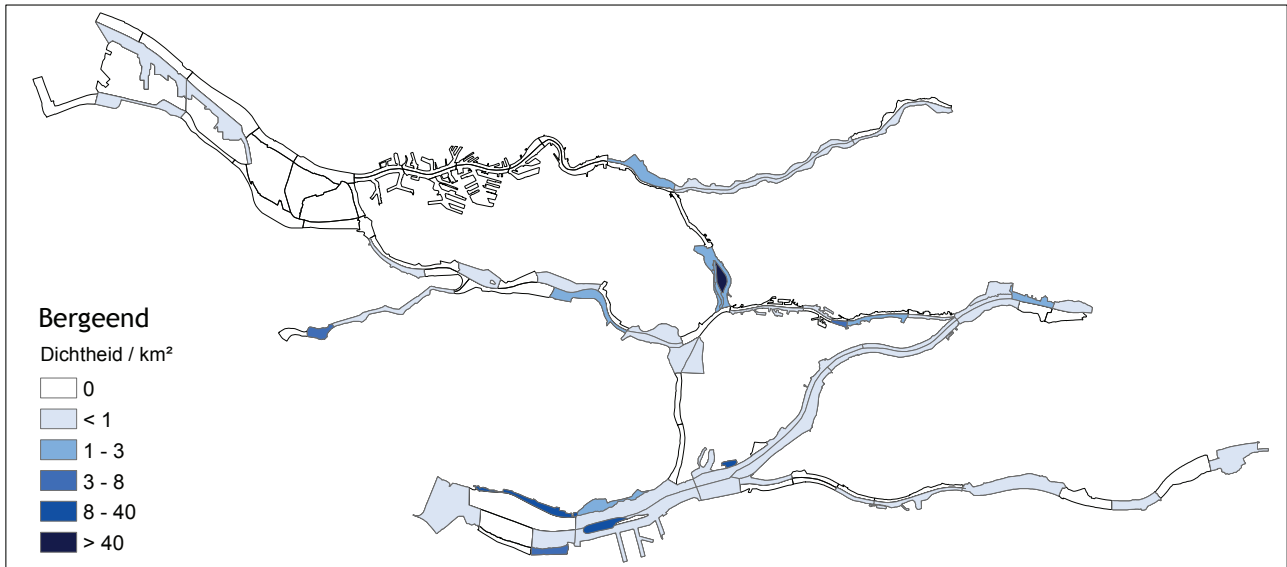
jaren sterk toe in Nederland, ook op korte afstand van het onderzoeksgebied. De komende jaren zijn daarom ook verschuivingen in het verspreidingsbeeld te verwachten.

Bergeend

De Bergeend is vooral van februari tot juni redelijk vertegenwoordigd in het Benedenrivierengebied. In de overige maanden liggen de aantallen op een lager

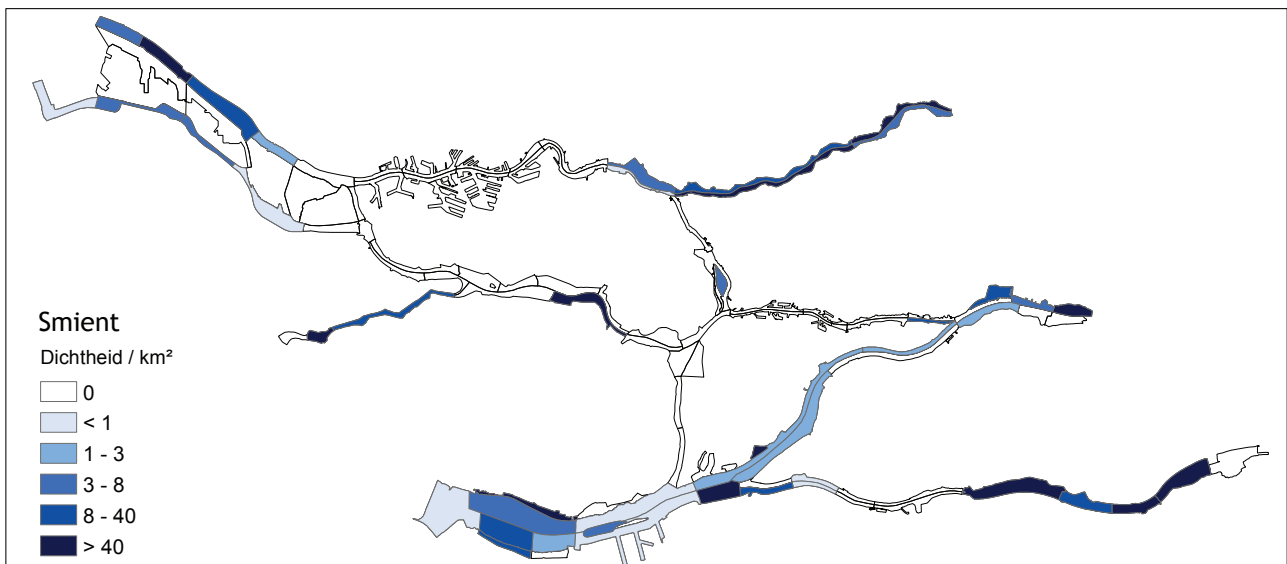
niveau. De seizoenspiek werd al bereikt in februari met 369 exemplaren. Het seizoensgemiddelde bleef steken op 131,4 (vergelijkbaar met 2014/15).

Smient

Op veel plekken houden overwinterende Smienten een ritme aan van overdag in groepen rusten op open water en 's nachts foerageren op graslanden. In het Benedenrivierengebied zijn concentraties daarom vooral te verwachten in de nabijheid van grasland, bijvoorbeeld op plekken met brede uiterwaar-

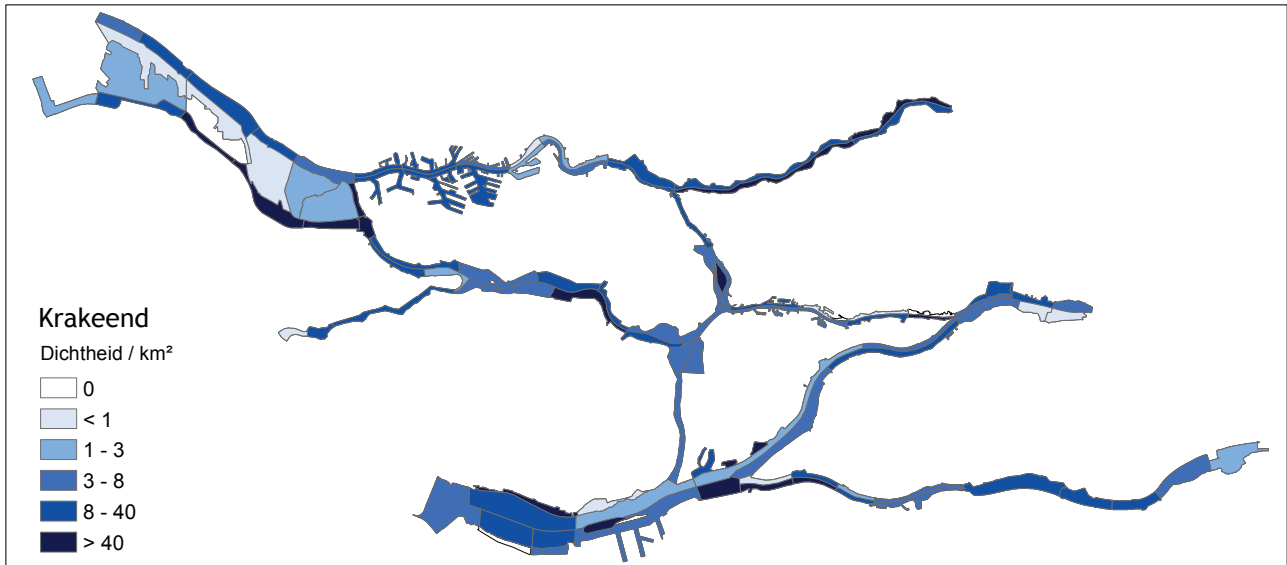
den (zoals langs de Bergsche Maas). Het aantalsverloop bouwde keurig op naar een piek midden in de winter (7706 in januari) en het seizoensgemiddelde kwam uit op 2823,5 (iets hoger dan de 2408,0 uit 2014/15). Daarmee is de soort vrij talrijk te noemen, al zijn er wel grote verschillen tussen de locaties.

Krakeend

Het gemiddelde van de Krakeend kwam uit op 3983,8 exemplaren en het maximum op 5814 (februari). Landelijk gezien is de soort nog steeds bezig met een stevige opmars. Binnen het onderzoeksgebied was hij het gehele seizoen wijd verspreid aan-

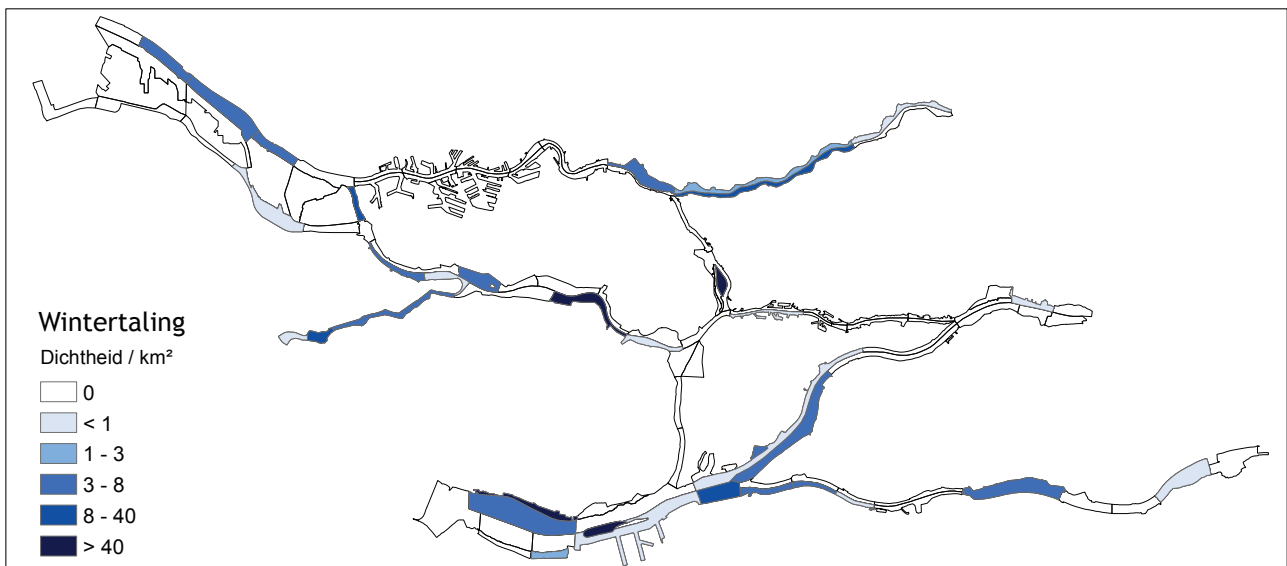
wezig. Verscheidene tellingen leverden indrukwekkende totalen op. Opvallend is ook de hoge presentie in de Europoort, waar hij op draadalgten op de taluds foerageert.

Wintertaling

In alle maanden behalve juni werden Wintertalingen tijdens de tellingen in het Benedenrivierengebied geteld. In oktober was er sprake van een duidelijke

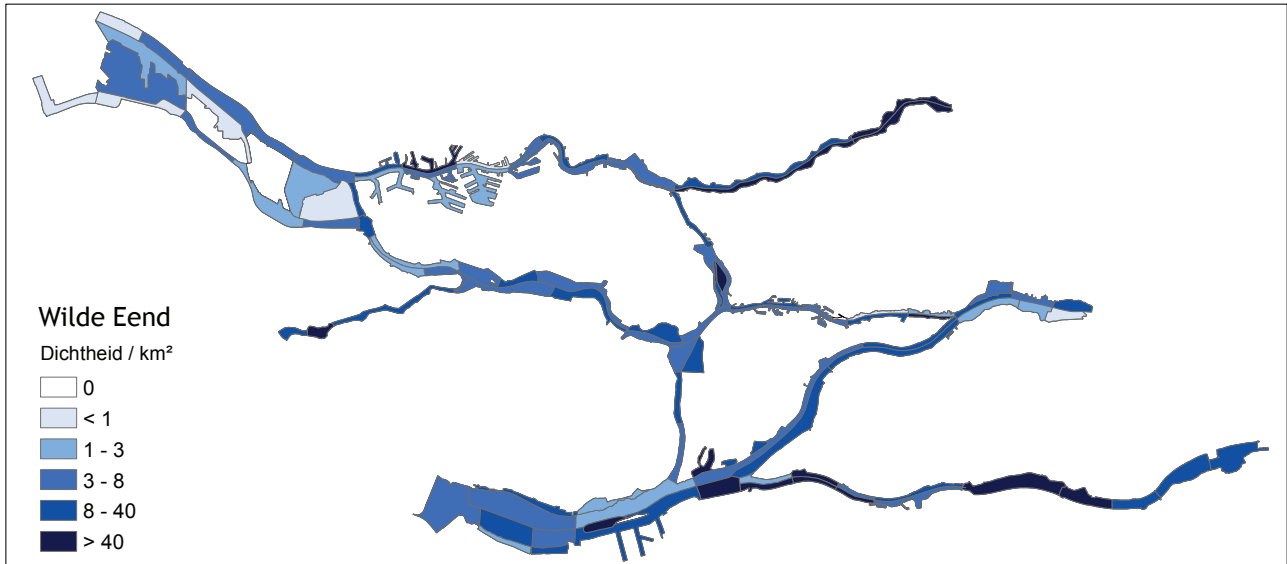
piek (2578 exemplaren), terwijl de aantallen in het voorjaar en de zomer weinig voorstelden. Het seizoensgemiddelde bedroeg 1334,8.

Wilde Eend

Hoewel er recent signalen zijn dat de populatie van de Wilde Eend in Nederland onder druk staat (zie <https://www.sovon.nl/nl/soort/1860> en https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/Sovon-Nieuws_2016-2.pdf), kwam de soort in 2015/16 nog wijdverbreid voor in het Benedenrivierengebied. Dat er vooral in april lagere aantallen werden geteld, past

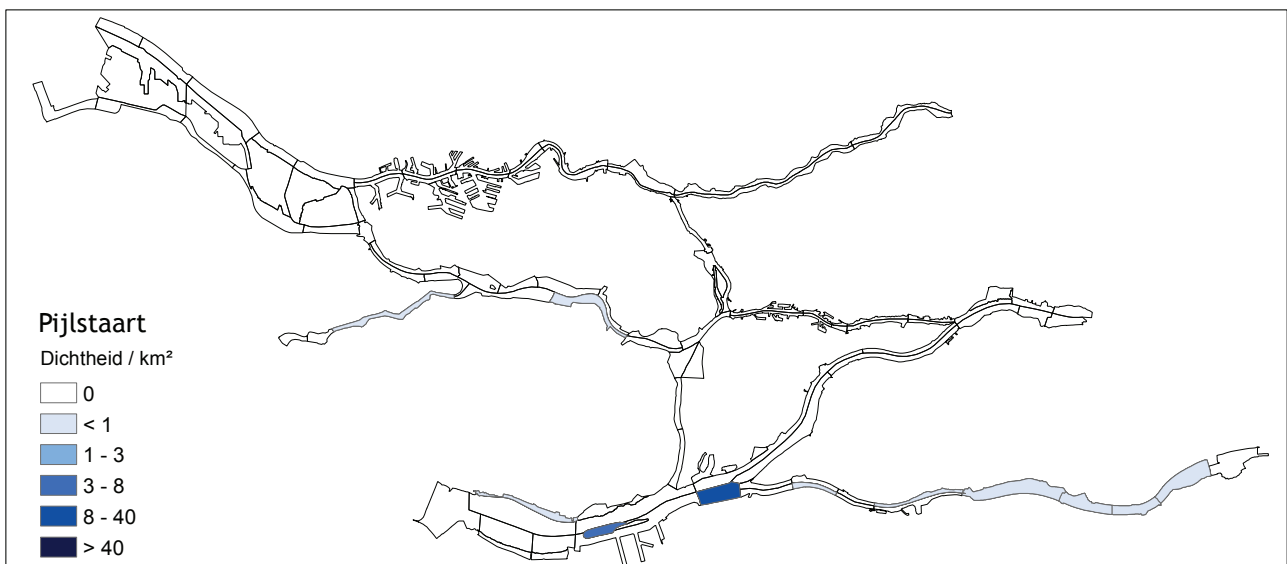
binnen het beeld van de broedcyclus. In de overige maanden werden tot 6365 exemplaren waargenomen. Wel opvallend is dat de aantallen inmiddels dichtbij die van de Krakeend liggen; het seizoensgemiddelde lag met 3546,1 zelfs iets lager dan dat van de Krakeend (3983,8).

Pijlstaart

De Pijlstaart is in Nederland vooral een wintergast. In 2015/16 was de soort (opnieuw) behoorlijk schaars in het Benedenrivierengebied en ook nog

eens vrijwel beperkt tot de periode oktober-februari. Het seizoensgemiddelde kwam uit op 72,3 en het maximum telde 267 in februari.

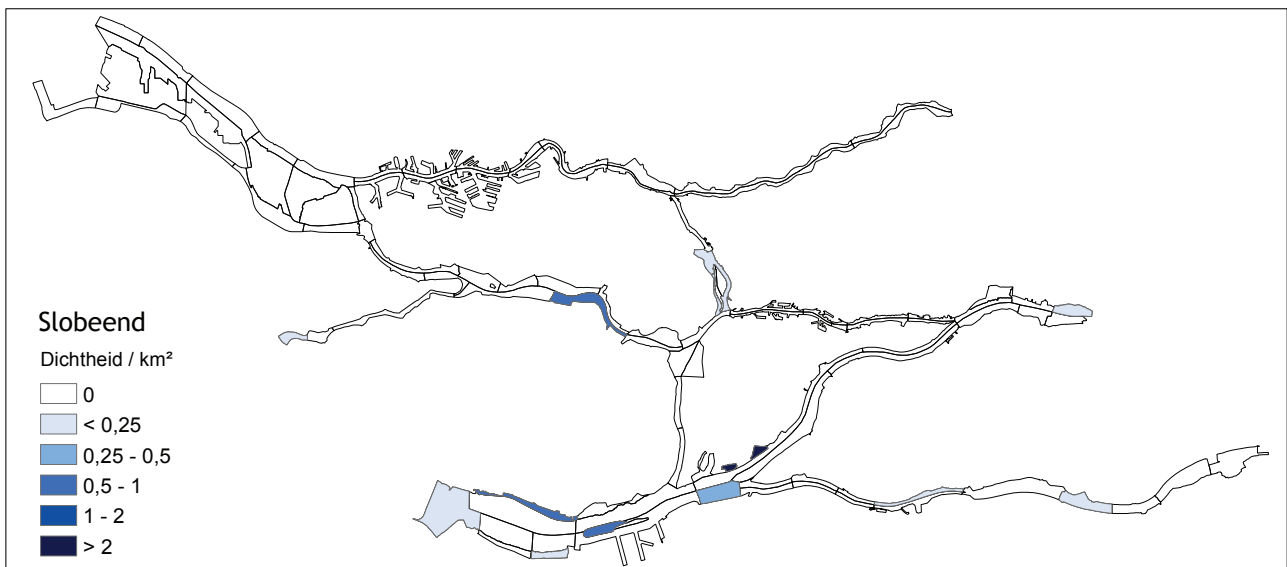
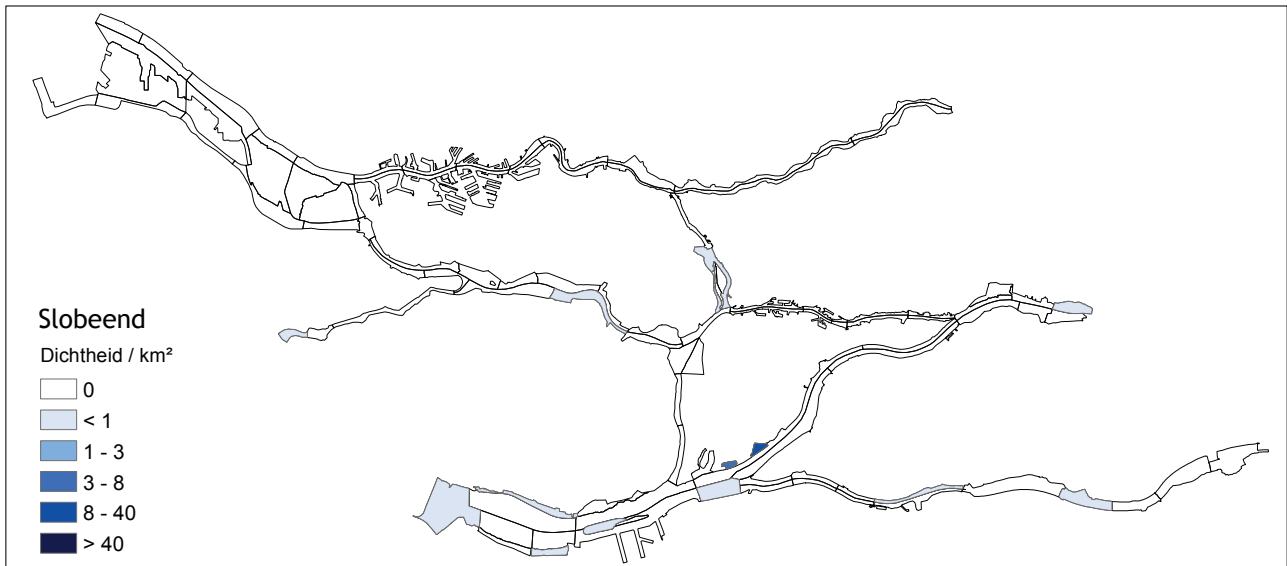

Slobeend

De Slobeend komt het gehele jaar voor in Nederland. Per maand werd echter slechts een handvol exemplaren vastgesteld tijdens de tellingen in het Benedenrivierengebied. Het seizoensgemiddelde kwam uit op 8,0 exemplaren en het maximum bedroeg 27 in april. De soort foerageert graag in ondiep water en is derhalve vooral te vinden op plassen en in poldersloten. Binnen het onderzoeksgebied is geschikt habitat slecht vertegenwoordigd. Op verschil-

lende plekken net buiten het onderzoeksgebied komt de soort wel in groten getale voor, al staat de broedvogelpopulatie onder druk (zie <https://www.sovon.nl/nl/soort/1940> voor landelijke trendgrafieken).

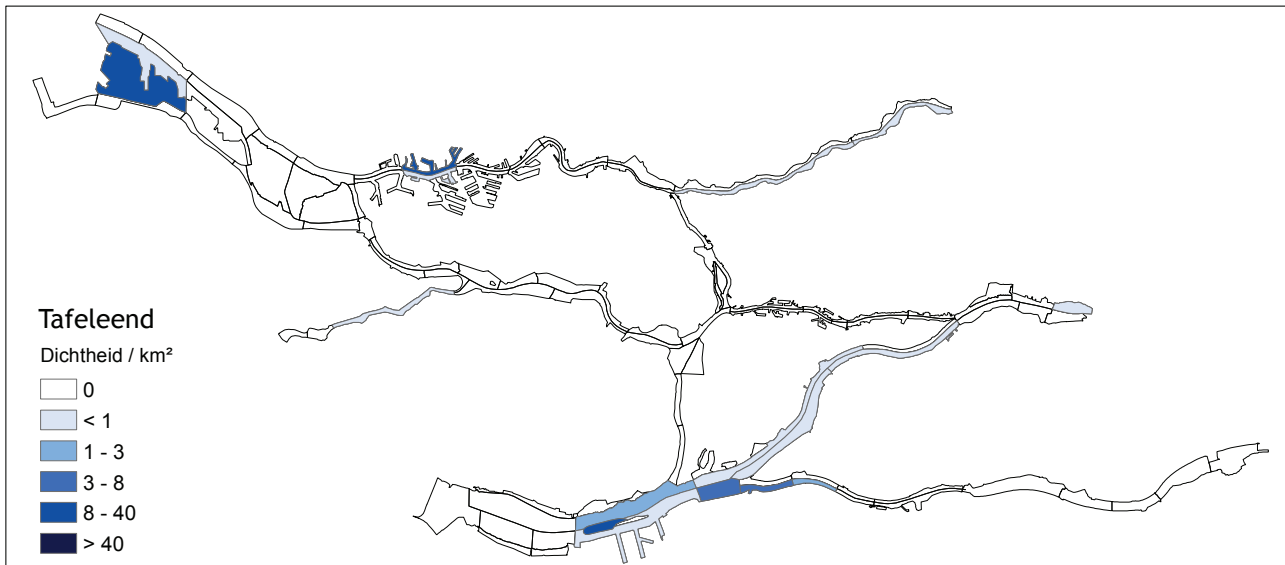
Voor de Slobeend is tevens onderstaande verspreidingskaart samengesteld die meer details prijsgeeft; de klassenindeling (zie legenda) van deze kaart verschilt van die voor de overige soorten.

Tafeleend

Met een gemiddelde van 387,4 exemplaren was de Tafeleend weliswaar iets talrijker dan in 2014/15 maar nog steeds betrekkelijk schaars in het Benedenrivierengebied. Het maximum van 1465 werd bereikt in januari. Opmerkelijk genoeg was de Tafeleend vooral goed vertegenwoordigd in de

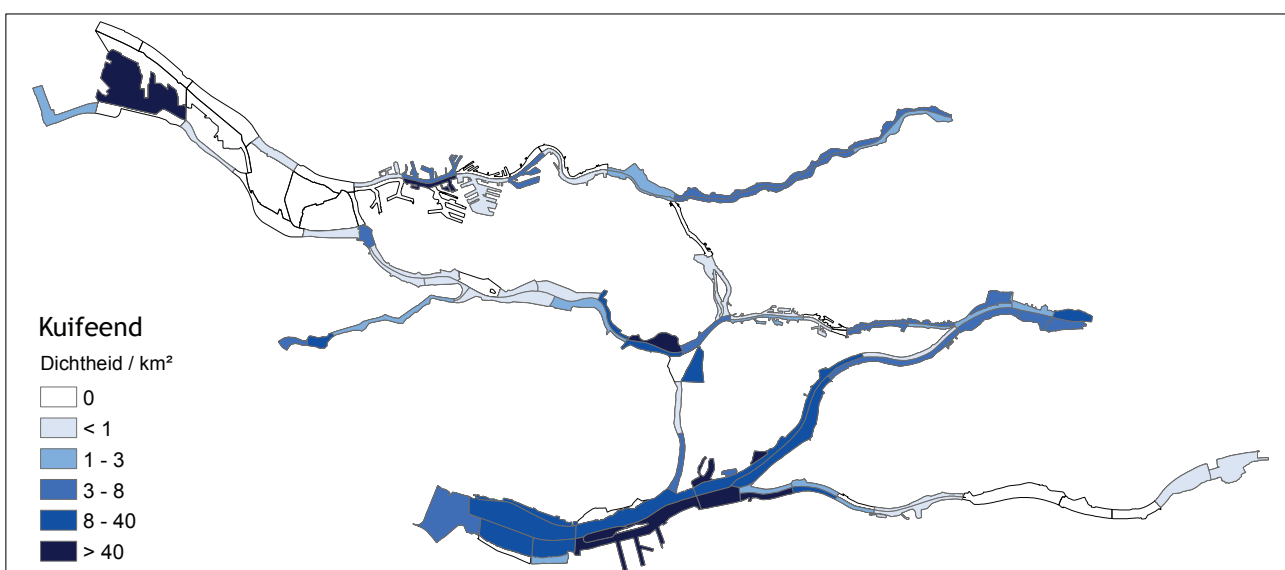
havens van Rotterdam en Europoort. Landelijke watervogeltellingen laten de laatste jaren een significante afname zien van het aantal overwinteraars (zie <https://www.sovon.nl/nl/soort/1980> voor landelijke trendgrafieken).

Kuifeend

De Kuifeend was opnieuw de talrijkste van de getelde soorten in het Benedenrivierengebied. Zowel het seizoensgemiddelde (8582,3 exemplaren) als het maximum (19.455 in januari) waren echter aanzienlijk hoger dan vorig seizoen (toen respectievelijk 5974,0 en 9408). De soort komt verspreid over het onderzoeksgebied voor, maar wel met duidelijke

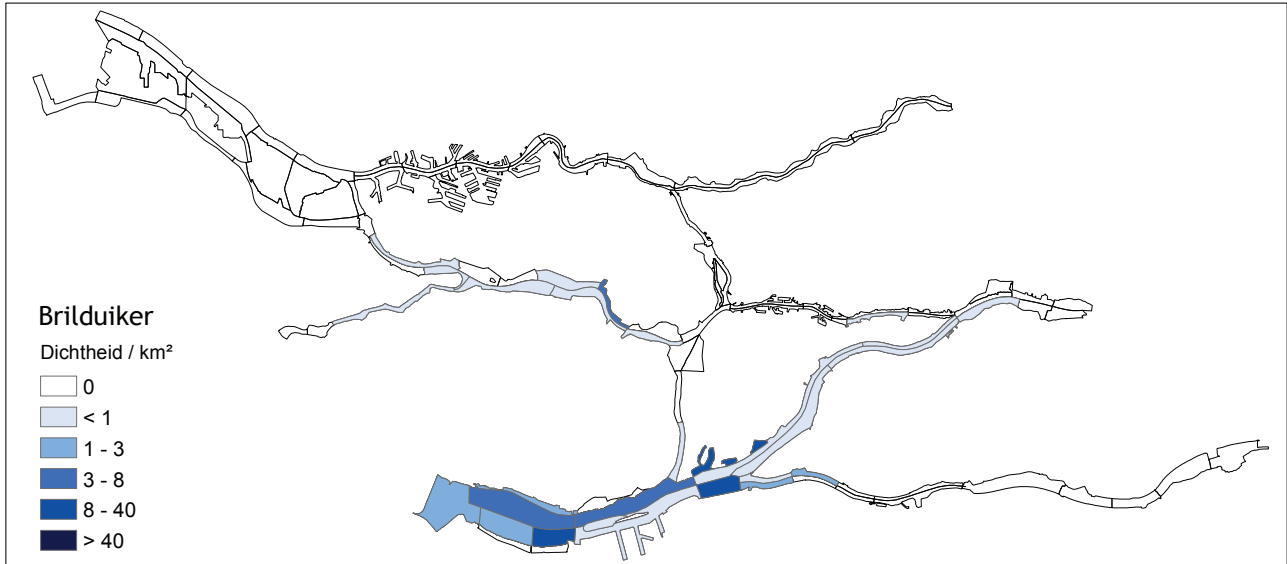
concentraties op grotere open wateren zoals rond de Biesbosch, op het Hollands Diep en in de Europoort. Het aantalsverloop in 2015/16 vertoonde een gestage toename van september (ca. 2700) tot januari en vervolgens een afname tot april (ca. 900). Tijdens de aanvullende tellingen in mei-augustus werd de soort aangetroffen in betrekkelijk lage aantallen.

Brilduiker

Brilduikers werden opgemerkt van oktober tot april. Op de meeste plekken ging het om lage aantallen (of ontbrak de soort zelfs in het geheel), maar op en rond het Hollandsch Diep liepen de aantallen flink op. Van de 824 exemplaren die in februari in het ge-

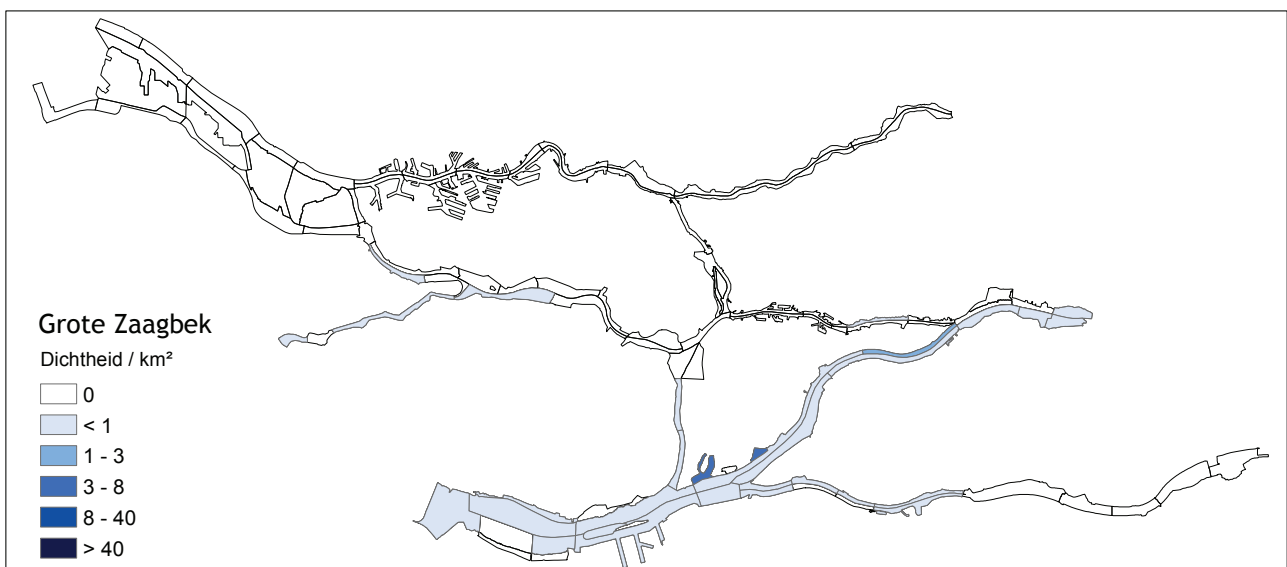
hele onderzoeksgebied werden geteld, waren er 527 afkomstig van het Hollandsch Diep. De Amer was in deze maand goed voor nog eens 181 exemplaren. Het seizoensgemiddelde kwam uit op 313,6 (iets hoger dan de 260,3 uit het voorgaande seizoen).

Grote Zaagbek

Net als in de rest van Nederland is de Grote Zaagbek een echte wintergast in het Benedenrivierengebied. De eerste exemplaren werden pas tijdens de november-telling vastgesteld. De aantalspiek werd (pas) in maart bereikt met 99 exemplaren. In april was de soort alweer zo goed als verdwenen. Met

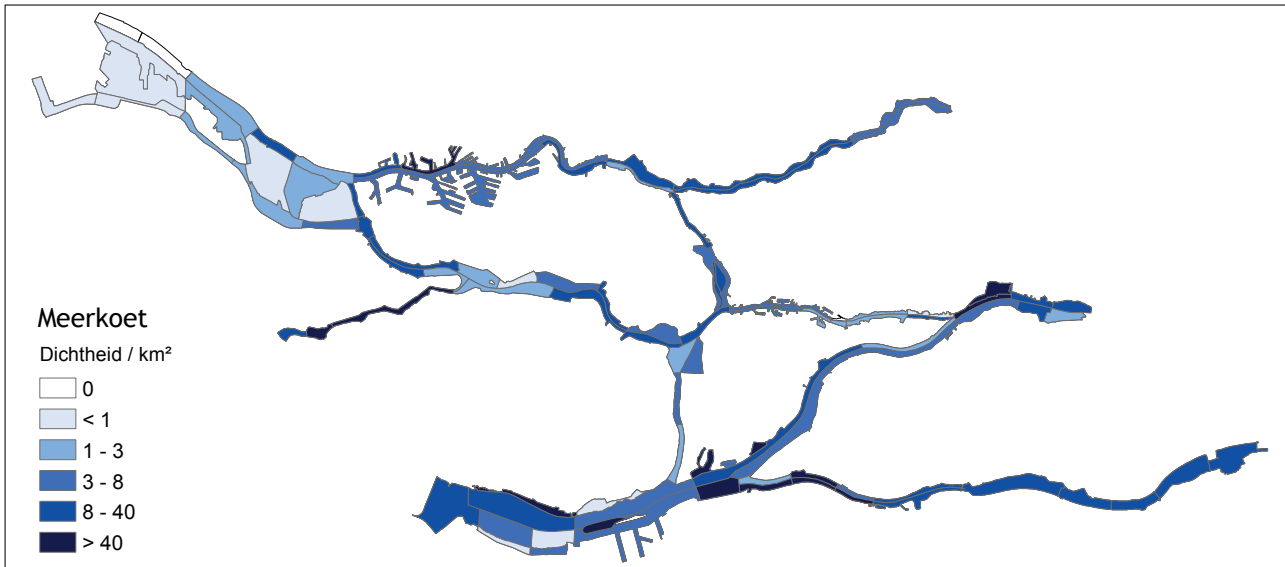
een seizoensgemiddelde van 42,3 exemplaren is de Grote Zaagbek betrekkelijk schaars te noemen (en zeldzamer dan in het voorgaande seizoen, toen het gemiddelde 62,3 bedroeg). De soort komt ook nog eens tamelijk geconcentreerd voor, met name rond de Biesbosch en op het Hollandsch Diep.

Meerkoet

Het seizoensgemiddelde bedroeg 3179,4 exemplaren en het maximum 4961 (oktober) – tamelijk vergelijkbaar met vorig seizoen. Alleen tijdens de april-tel-

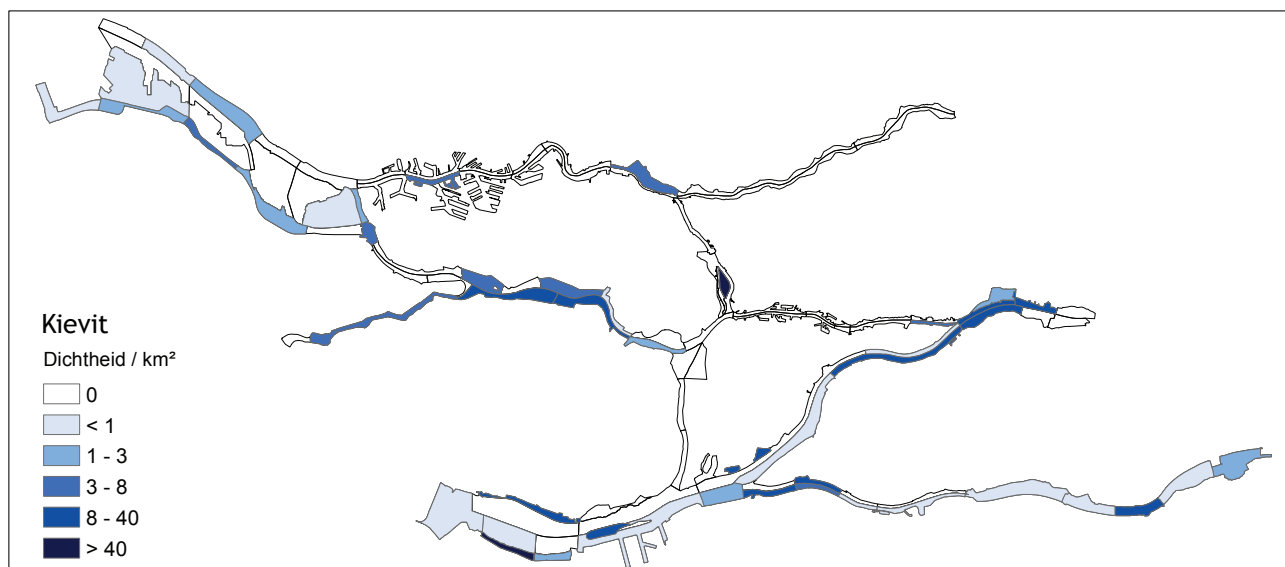
lingen bleven de aantallen duidelijk achter (844). De soort is zowel goed vertegenwoordigd in stedelijke/ industriële gebieden als in meer natuurlijke.

Kievit

Kievit komen vooral voor op akkers en graslanden. Om te rusten gebruiken ze soms strekdammen langs de randen van rivieren en meren. Op veel plekken binnen het onderzoeksgebied heeft de Kievit dan ook weinig te zoeken. De aantallen die werden opgemerkt geven weliswaar aan waar en wanneer de soort goed vertegenwoordigd is, maar in hoeverre deze overeenkomen met het beeld net buiten het

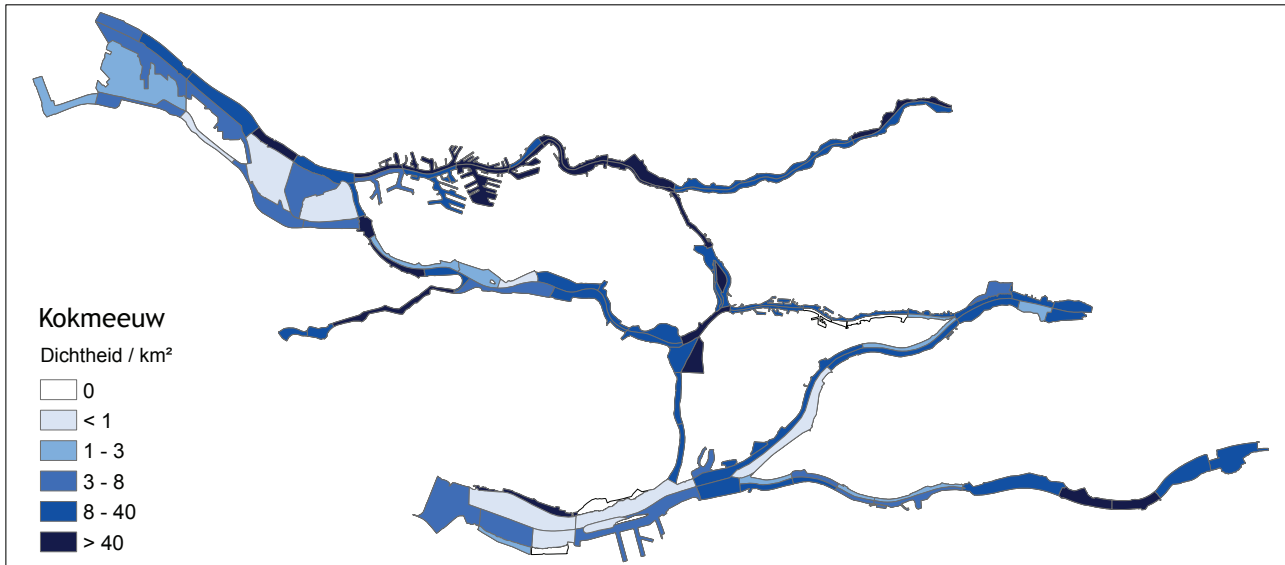
onderzoeksgebied is niet helemaal duidelijk. Zowel het seizoensgemiddelde (716,3 exemplaren) als het maximum (1571 in oktober) waren beduidend lager dan vorig seizoen (toen respectievelijk 1318,0 en 4831). Mogelijk hangt dit samen met het beschikbaar komen van de Noordwaard als zoetwatergetijdengebied. Hier verbleven het afgelopen seizoen vele duizenden Kievit.

Kokmeeuw

De Kokmeeuw komt eigenlijk altijd en overal wel talrijk voor in het Benedenrivierengebied. Slechts op een enkel telformulier ontbrak de soort in 2015/16.

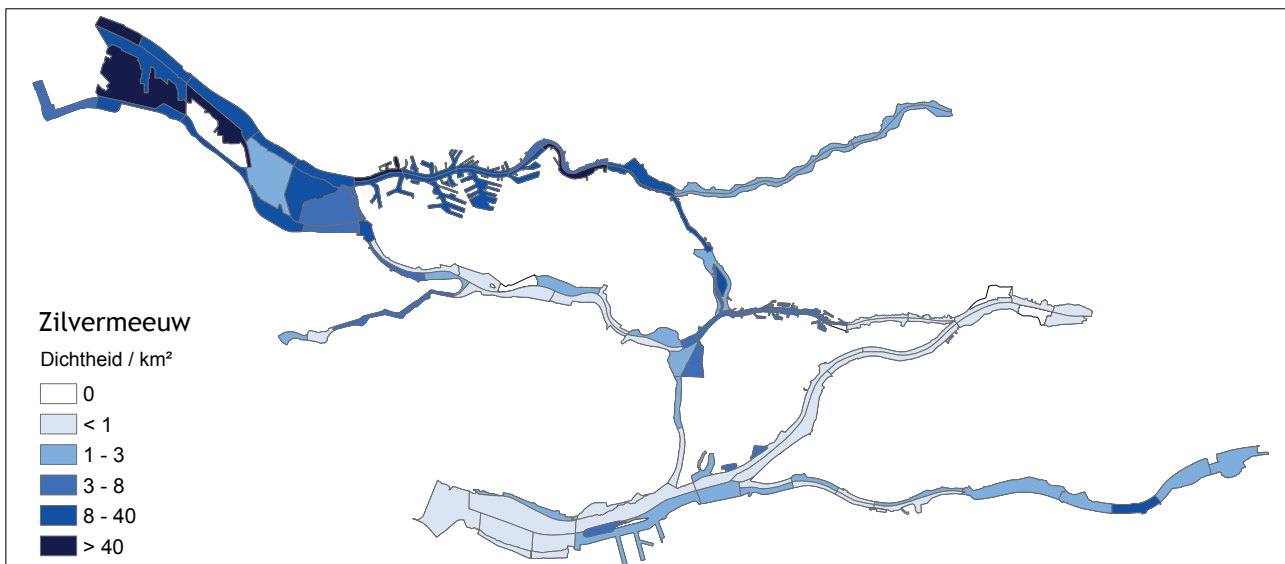
Met 7016 exemplaren werd de piek bereikt in februari en april 'scorede' met slechts 543 duidelijk het minst goed. Het gemiddelde bedroeg 4216,8.

Zilvermeeuw

De Zilvermeeuw komt het gehele jaar door overal in het onderzoeksgebied voor, maar de aantallen zijn over het algemeen het hoogst dichtbij de kust. Stedelijk gebied wordt bepaald niet gemeden. Het

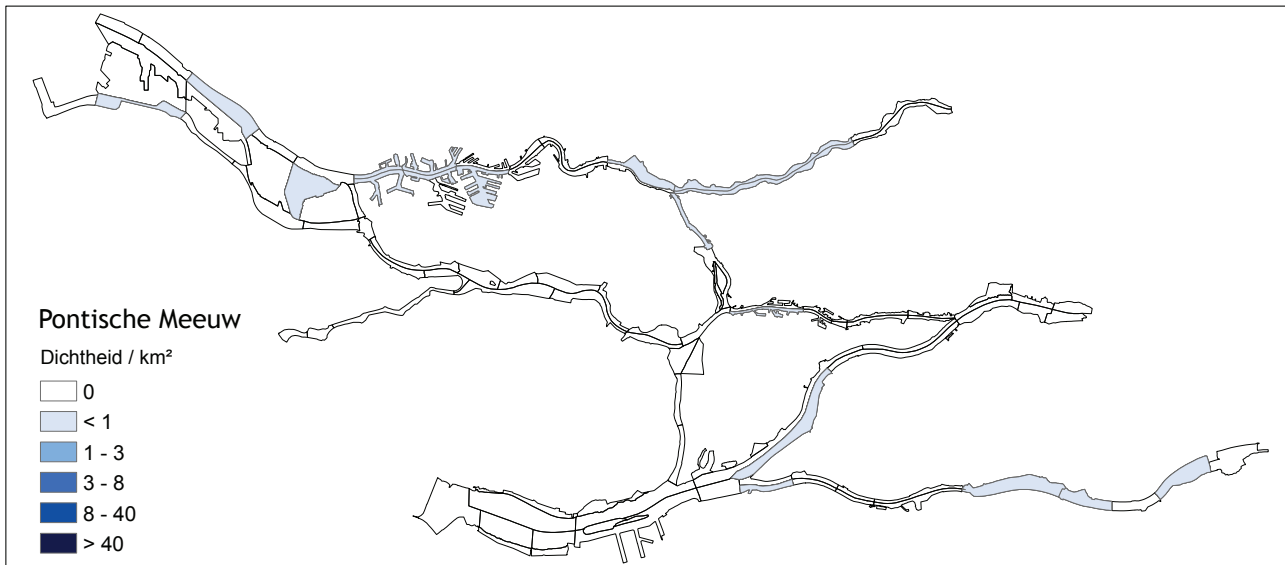
uitgestrekte havengebied is bij deze soort duidelijk in trek. Van een duidelijk seizoenspatroon was geen sprake; de maandtotalen schommelden rond het seizoensgemiddelde van 2283,9.

Pontische Meeuw

De Pontische Meeuw behoort nog steeds tot de krenten in de pap tijdens een watervogeltelling. De soort is betrekkelijk schaars en doordat tijdens telwerkzaamheden over het algemeen niet lang op één plek kan worden gebleven kunnen lang niet alle groepen meeuwen uitgebreid onder de loep worden

genomen. Het onderstaande verspreidingsbeeld zit daarom vermoedelijk aan de voorzichtige kant. Het seizoensgemiddelde kwam uit op 3,6 exemplaren en het maximum op zeven (februari). Hogere aantallen dicht bij zee (zoals bij Zilvermeeuw) werden niet geconstateerd.

Literatuur

- HORNMAN M., HUSTINGS F., KOFFIJBERG K. & KLAASSEN O. 2012. Handleiding Sovon Watervogel- en slaaplaatstellingen. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- HORNMAN M., HUSTINGS F., KOFFIJBERG K., KLAASSEN O., VAN WINDEN E., SOVON GANZEN- EN ZWANENWERK GROEP & SOLDAAT L. 2015. Watervogels in Nederland in 2013/2014. Sovon-rapport 2015/72, RWS-rapport BM 15.21. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- KOFFIJBERG K., VAN ROOMEN M.W.J., BERREVOETS C. & NOORDHUIS R. 2000. Tellen van watervogels in Nederland: verdere ontwikkelingen en integratie vanaf 2000. SOVON-onderzoeksrapport 2000/05. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- VAN ROOMEN M., VAN TURNHOUT C., NIENHUIS J., WILLEMS F. & VAN WINDEN E. 2002. Monitoring van watervogels als niet-broedvogel in de Nederlandse Waddenzee: evaluatie huidige opzet en voorstellen voor de toekomst. SOVON-onderzoeksrapport 2002/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- SLATERUS R. & BOUDEWIJN T.J. 2016. Watervogeltellingen in het Benedenrivierengebied in 2014/15. RWS-Centrale Informatievoorziening BM 16.01. Sovon-rapport 2016/31. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Bureau Waardenburg-rapport 16-125. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- SOLDAAT L., VAN WINDEN E., VAN TURNHOUT C., BERREVOETS C., VAN ROOMEN M. & VAN STRIEN A. 2004. De berekening van indexen en trends bij het watervogelmeetnet. SOVON-onderzoeksrapport 2004/02. Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen.
-

Bijlagen

Bijlage 1. Lijst van telgebieden (gebiedscode en -naam)

BR1111	Boven Merwede: Dalem - Gorinchem oost (noordoever)
BR1112	Boven Merwede: Gorinchem oost - west A27 (noordoever)
BR1121	Boven Merwede: Woudrichem - Sleeuwijk (zuidhelft)
BR1122	Boven Merwede: haven Sleeuwijk - brug A27 (noordhelft)
BR1130	Boven Merwede: Gorinchem A27 - Boven Hardinxveld (noordoever)
BR1140	Boven Merwede: Gorinchem brug A27 - Werkendam (zuidoever)
BR1150	Boven Merwede: Avelingerdiep
BR1211	Beneden Merwede: Boven Hardinxveld - Neder Hardingsveld (noordzijde)
BR1212	Beneden Merwede: Boven Hardinxveld - Neder Hardingsveld (zuidzijde)
BR1221	Beneden Merwede: Neder Hardingsveld - Sliedrecht (noordzijde)
BR1222	Beneden Merwede: Neder Hardingsveld - Sliedrecht (zuidzijde)
BR1231	Beneden Merwede: Helsluis - Zuilespolder (noordzijde)
BR1232	Beneden Merwede: Helsluis - Zuilespolder (zuidzijde)
BR1241	Beneden Merwede: Sliedrecht - spoorbrug Baanhoek (noordzijde)
BR1242	Beneden Merwede: Sliedrecht - spoorbrug Baanhoek (zuidzijde)
BR1251	Beneden Merwede: spoorbrug Baanhoek - Papendrecht (noordzijde)
BR1252	Beneden Merwede: spoorbrug Baanhoek - Papendrecht (zuidzijde)
BR1311	Noord: Westeind, Papendrecht - brug A15 (hoofdtak)
BR1312	Noord: schiereiland naast strooppot
BR1313	Noord: Sophiapolder
BR1321	Noord: brug A15 - Slikkerveer
BR1410	Dordtse Kil: Bruggehof, km 988 - Wioldrechtse Zeedijk
BR1421	Dordtse Kil: Wioldrechtse Zeedijk - Wioldrecht
BR1422	Dordtse Kil: Wioldrecht - Krabbe, Malle Gat
BR1423	Dordtse Kil: Julianahaven, Wilhelminahaven
BR1510	1664, Oude Maas: Papendrecht - Zwijndrecht
BR1521	1661, Oude Maas: Zwijndrecht - veer Puttershoek (noordhelft)
BR1522	1662, Oude Maas: veer Puttershoek - haventje Heerjansdam (nrdhelft)
BR1523	1643, Oude Maas: haventje Heerjansdam - Koedood (noordhelft)
BR1531	1765, Oude Maas: Krabbegors - veer Puttershoek (zuidhelft)
BR1532	1704, Oude Maas: veer Puttershoek - Heinenoordtunnel (zuidhelft)
BR1541	1659, Oude Maas: Carnisse Grienden (Koedood - Portlandpolder km 993)
BR1542	1637, Oude Maas: Portlandpolder, km 993 - zwembad, Rhoon (noordhelft)
BR1550	1741, Oude Maas: Heinenoordtunnel - mond Spui (zuidoever)
BR1560	Oude Maas: Rhoon - Spijkenisserbrug Hoogvliet (noordoever)
BR1572	1586, Oude Maas: mond Spui - oever Beerenplaat
BR1573	1570, Oude Maas: Belengat - brug Spijkenisse (zuidoever)
BR1581	Oude Maas: brug Hoogvliet - brug Botlektunnel
BR1582	Oude Maas: brug Botlektunnel - Nieuwe Maas
BR1610	1589, Spui: Beerenplaat - t/m polder Klein-Piershil km 1005
BR1621	1583, Spui: Spuigorzen SBB (Klein-Piershill km 1005 - Molenpolder km 1007)
BR1622	1578, Spui: Molenpolder km 1007 - polder Zuidoord km 1009
BR2111	Nieuwe Maas: Krimpen a/d Lek km 988 - Krimpen a/d IJssel km 994 (noordzijde)
BR2112	Nieuwe Maas: Krimpen a/d Lek km 988 - Krimpen a/d IJssel km 994 (zuidzijde)
BR2121	Nieuwe Maas: Kralingse Veer - Willemsbrug (noordzijde)
BR2122	Nieuwe Maas: Kralingse Veer - Willemsbrug (zuidzijde)
BR2131	Nieuwe Maas: Willemsbrug - Maastunnel (noordzijde)
BR2132	Nieuwe Maas: Willemsbrug - Maastunnel (zuidzijde), Maashaven
BR2141	Nieuwe Maas: Maastunnel - km 1006 (noordzijde)
BR2142	Nieuwe Maas: Maastunnel - km 1006 (zuidzijde), Waalhaven
BR2151	Nieuwe Maas: km 1006 - Beneluxtunnel (noordzijde)
BR2152	Nieuwe Maas: km 1006 - Beneluxtunnel (zuidzijde)
BR2160	Nieuwe Maas: Eemhaven
BR2171	Nieuwe Maas: Beneluxtunnel - Vlaardingen, km 1013 (noordzijde)
BR2172	Nieuwe Maas: Beneluxtunnel - Vlaardingen, km 1013 (zuidzijde)
BR2211	Nieuwe Waterweg: mond Oude Maas km 1013 - Aalkeet
BR2212	Nieuwe Waterweg: Aalkeet - Maassluis km 1020

BR2221	Nieuwe Waterweg: Maassluis km 1020 - Oranjekanaal km 1026
BR2222	Nieuwe Waterweg: Oranjekanaal km 1026 - tot Maasmond
BR2223	Nieuwe Waterweg: Maasmond oost
BR2231	Calandkanaal: brug Rozenburg - 5e Petroleumhaven
BR2232	Calandkanaal: 5e Petroleumhaven - mond Beerkanaal
BR2311	Dintelhaven e.o.
BR2312	Hartelkanaal west
BR2314	Hartelkanaal west - midden
BR2315	Verlengde Hartelkanaal
BR2321	Hartelkanaal midden, Seinehaven
BR2322	Hartelkanaal oost
BR2331	3e Petroleumhaven
BR2332	Botlek
BR2333	Brittanniëhaven
BR3210	1862, Dordtse Biesbosch
BR3220	1853, Dam van Engeland
BR3241	1863, Lepelaarsgat
BR3410	Nieuwe Merwede: Werkendam - t.o. Spieringsluis (westoever)
BR3420	Nieuwe Merwede: Werkendam - veer Kop van 't Land (oostoever)
BR3430	Nieuwe Merwede: t.o. Spieringsluis - Moerdijkbrug (westoever)
BR3440	Nieuwe Merwede: veer Kop van 't Land - A.Jacobinaplaat (oostoever)
BR3510	Amer: Keizersveer brug A27 - Allardspolder (noordzijde)
BR3520	Amer: Keizersveer A27 - Drimmelen (zuidzijde)
BR3530	Amer: Spijkerboor - Km 255 (noordzijde)
BR3540	Amer: Drimmelen - km 256 (zuidzijde)
BR3550	Amer: Km 255 - Vischplaat km 258 (noordzijde)
BR3560	Amer: km 256 - sluisje to km 259 (zuidzijde)
BR3570	Amer: Vischplaat km 258 - A. Jacominaplaat (noordzijde)
BR3580	Amer: sluisje to km 259 - haven Lage Zwaluwe (zuidzijde)
BR3590	Amer: Lage Zwaluwe - Moerdijk spoorbrug
BR4111	Hollandsch Diep noordoost
BR4112	Plaat van het Land van Essche
BR4113	Hoogezandse gorzen
BR4114	Hollandsch Diep noord(west)
BR4121	Hollandsch Diep zuidoost
BR4122	Sassenplaat
BR4123	Hollandsch Diep zuid
BR4124	Hollandsch Diep zuidwest
BR4125	Gorzen Tonnekreek - Noordschans
BR4126	Gorzen Willemstad - Tonnekreek
BR4127	Baggerdepot
BR4130	Hollandsch Diep west
RG4310	Lek: veer Schoonhoven - veer Bergstoep (noordoever)
RG4320	Lek: veer Schoonhoven - Streefkerk (zuidoever)
RG4330	Lek: Opperduit - Krimpen aan de Lek (noordoever)
RG4340	Lek: Streefkerk - monding Noord (zuidoever)
RG7411	Afgedamde Maas: Dode Arm
RG7412	Afgedamde Maas: Heusdens Kanaal
RG7421	Afgedamde Maas: km 233 - km 235
RG7422	Afgedamde Maas: km 235 - Aalst
RG7431	Afgedamde Maas: Aalst/Veen - km 239
RG7432	Afgedamde Maas: Aalst - km 239 (noordwaard)
RG7433	Afgedamde Maas: Moleneind oostelijke plas
RG7434	Afgedamde Maas: Moleneind westelijke plas
RG7435	Afgedamde Maas: km 239 - Wilhelminasluis
RG7441	Afgedamde Maas: Wilhelminasluis - Woudrichem: riviertrajekt
RG7510	Hedikhuizen - brug Oud Heusden
RG7520	brug Oud Heusden - Afwateringskanaal km 235
RG7530	Afwateringskanaal km 235 - km 238
RG7540	km 238 - Capelse veer
RG7550	Capelse veer - Keizersveer brug A27

Bijlage 2. Lijst van vastgestelde vogelsoorten

Euring	Soort	Euring	Soort
20	Roodkeelduiker	2230	Grote Zaagbek
30	Parelduiker	2430	Zeearend
70	Dodaars	2600	Bruine Kiekendief
90	Fuut	2610	Blauwe Kiekendief
720	Aalscholver	3010	Visarend
1190	Kleine Zilverreiger	3200	Slechtvalk
1210	Grote Zilverreiger	4070	Waterral
1220	Blauwe Reiger	4240	Waterhoen
1340	Ooievaar	4290	Meerkoet
1440	Lepelaar	4500	Scholekster
1520	Knobbelzwaan	4560	Kluut
1528	Zwarte Zwaan	4700	Bontbekplevier
1530	Kleine Zwaan	4850	Goudplevier
1560	Zwaangans/Chin. Knobbelgans	4930	Kievit
1574	Toendrarietgans	5090	Krombekstrandloper
1590	Kolgans	5120	Bonte Strandloper
1610	Grauwe Gans	5170	Kemphaan
1619	Soep-/Boerengans	5180	Bokje
1620	Indische Gans	5190	Watersnip
1630	Sneeuwgans	5320	Grutto
1661	Grote Canadese Gans	5380	Regenwulp
1664	Kleine Canadese Gans	5410	Wulp
1670	Brandgans	5460	Tureluur
1700	Nijlgans	5530	Witgat
1710	Casarca	5540	Bosruiter
1730	Bergeend	5560	Oeverloper
1780	Mandarijneend	5610	Steenloper
1790	Smient	5750	Zwartkopmeeuw
1801	Chileense Smient	5820	Kokmeeuw
1820	Krakeend	5900	Stormmeeuw
1840	Wintertaling	5910	Kleine Mantelmeeuw
1860	Wilde Eend	5920	Zilvermeeuw
1869	Soepeend	5925	Pontische Meeuw
1890	Pijlstaart	5926	Geelpootmeeuw
1910	Zomertaling	6000	Grote Mantelmeeuw
1940	Slobeend	6049	Meeuw ongedet.
1980	Tafeleend	6150	Visdief
2020	Witoogeend	6270	Zwarte Stern
2030	Kuifeend	6340	Zeekoet
2040	Topper	8310	IJsvogel
2060	Eider	10190	Grote Gele Kwikstaart
2180	Brilduiker	30004	Hybride Canadese- x Grauwe Gans
2200	Nonnetje	30006	Hybride Brand- x Canadese Gans
2210	Middelste Zaagbek	30027	Hybride Knobbelzwaan x Zwarte Zwaan

In opdracht van:

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Postbus 6521
6503 GA Nijmegen
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
T (024) 7 410 410

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

